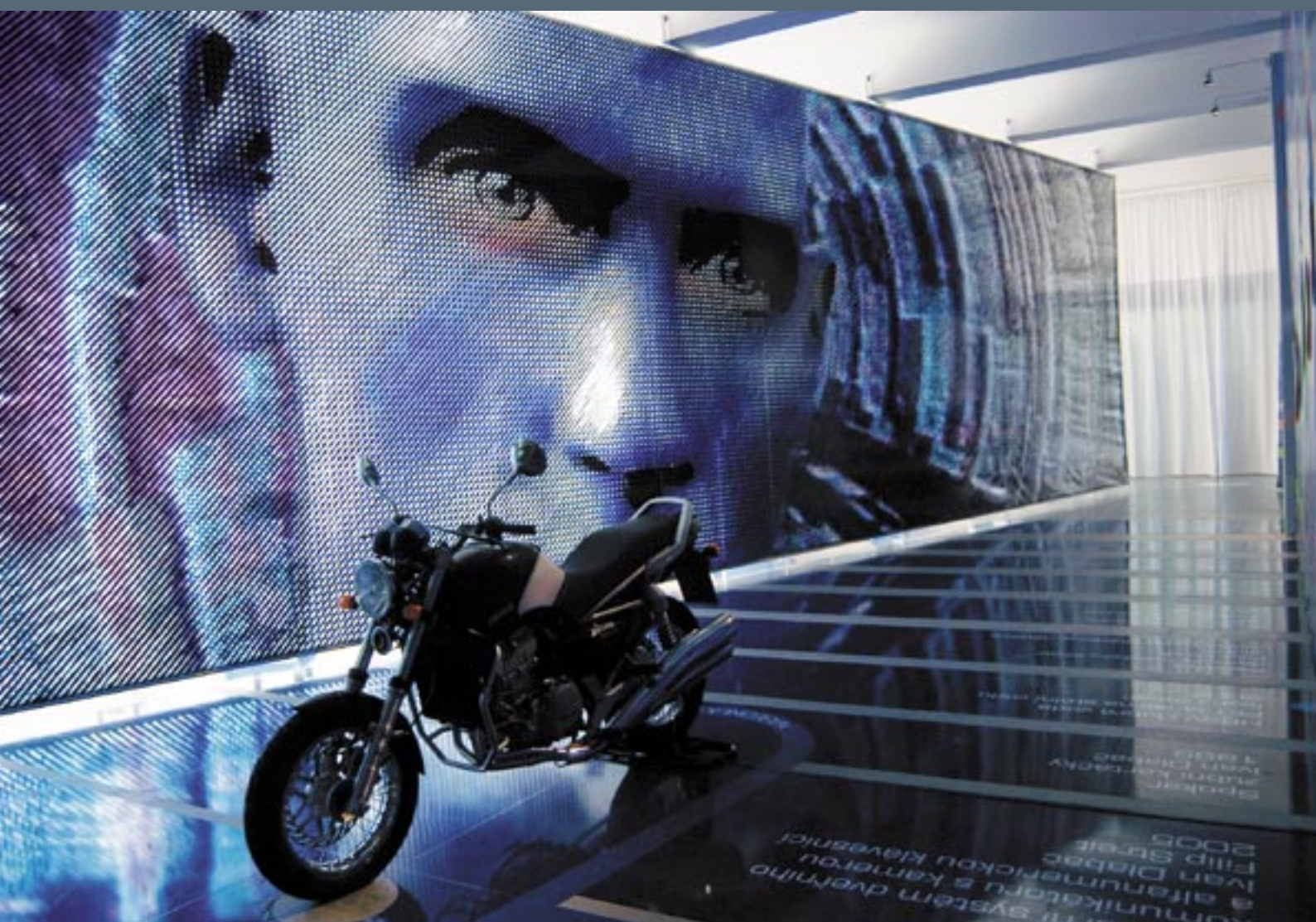

NÁRODNÍ TECHNICKÉ MUZEUM

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2005

NÁRODNÍ TECHNICKÉ MUZEUM

Výroční zpráva za rok 2005

Praha, červen 2006
č.j.: NTM-0890/06-GŘ
Předkládá: Ing. Tomáš Kupec, generální ředitel

Kostelní 42, 170 00 Praha 7
<http://www.ntm.cz>

Název zpracovatele: NÁRODNÍ TECHNICKÉ MUZEUM
Sídlo organizace: Kostelní 42, 170 79 Praha 7
IČ: 00023299
Telefon: 220 399 111
Fax: 220 399 200
E-mail: info@ntm.cz
Internetové stránky: www.ntm.cz
Způsob zřízení: Zřizovací listina vydaná MK ČR pod čj. 17.476/2000 dne 27. 12. 2000
Zřizovatel: Ministerstvo kultury ČR
Návštěvní hodiny: Út - pá 9 - 17, so, ne 10 - 18

Stručný přehled hlavních činností Národního technického muzea

Národní technické muzeum shromažďuje sbírky hmotných dokladů vývoje techniky, průmyslu, dopravy, architektury a vědy české i zahraniční provenience, zejména však z území České republiky. Sbírkou tvoří na základě vědeckého poznání a vlastní koncepce sbírkotvorné činnosti a spravuje podle zákona č. 122/2000 Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy.

Ke sbírkovým předmětům pořizuje odbornou dokumentaci písemnou a podle potřeby i obrazovou, případně zvukovou. Sbírkové předměty odborně zpracovává a vytěžuje z nich poznatky o vývoji techniky, vědy a společnosti. Provádí vědecký výzkum prostředí, z něhož sbírkové předměty získává. Sbírkové předměty, odbornou dokumentaci k nim a poznatky získané jejich odborným zpracováním prezentuje zejména prostřednictvím stálých expozic a krátkodobých výstav, vlastní publikační, vzdělávací a přednáškovou činností v České republice i v zahraničí a dalšími kulturně-výchovnými aktivitami určenými pro nejširší veřejnost, speciálně pak zejména dětem a mládeži, seniorům a handicapovaným občanům.

Zapůjčuje sbírkové předměty do expozic a na výstavy pořádané jinými subjekty v České republice i v zahraničí.

Spravuje odbornou knihovnu a sbírku písemností archivní povahy.

Vydává a veřejně šíří periodické i neperiodické publikace, audio a video nahrávky.

Pořádá odborné konference, sympozia a semináře, kulturní a vzdělávací programy.

- **1. Slovo na úvod**
- **2. Poděkování**
- **3. Stavební úpravy**
  - 3.1 Rekonstrukce hlavní budovy Národního technického muzea
  - 3.2 Depozitář v Čelákovicích
- **4. Sbírky**
  - 4.1 Konzervování a restaurování sbírkových předmětů
  - 4.2 Vysoušení zamražených archiválií
  - 4.3 Sbírkotvorná činnost NTM roku 2005 v číslech
  - 4.4 Významné akvizice do sbírkového fondu muzea
    - 4.4.1. Významné přírůstky získané díky programu ISO
    - 4.4.2. koupě
    - 4.4.3. sponzoři, dary a výměny
    - 4.4.4 Přírůstky archivu
    - 4.4.5 Přírůstky knihovny
  - 4.5 Digitalizace sbírek
    - 4.5.1 Digitalizace poškozených a ohrožených 2D sbírek
    - 4.5.2 Evidenční systém pro správu sbírek
- **5. Badatelská střediska**
  - 5.1 Knihovna
  - 5.2 Archiv
- **6. Vědecká a výzkumná činnost, granty**
  - 6.1 Institucionální podpora vědy a výzkumu
  - 6.2 Účelové podpory vědy a výzkumu
    - 6.2.1 Osvětlení ve sbírkách NTM
    - 6.2.2 Zpřístupnění mimoformátového katalogu knihovny NTM
  - 6.3 Dílčí práce a studie
    - 6.3.1 Pracovní katalog stereoskopických fotografií
    - 6.3.2 Česká umělecká litina v 19. století.
    - 6.3.3 Pracovní katalog historických kolejových vozidel
- **7. Konference, semináře, pedagogická činnost, zahraniční styky**
  - 7.1. NTM je hlavní pořadatel
  - 7.2 Účast pracovníků NTM na konferencích
  - 7.3 Pedagogická činnost pracovníků muzea
  - 7.4 Programy pro školy
  - 7.5 Zahraniční styky
- **8. Ediční a publikační činnost**
  - 8.1 Ediční činnost Národního technického muzea
  - 8.2 Publikační činnost pracovníků muzea

- **9. Prezentace**
  - 9.1 Stálé expozice
  - 9.2 Železniční muzeum NTM
  - 9.3 .Krátkodobé výstavy
    - 9.3.1 Výstavy z vlastních sbírek
    - 9.3.2. Převzaté výstavy jiných institucí
    - 9.3.3 Výstavy NTM zapůjčené k prezentaci v jiných institucích
  - 9.4 Spolupořadatelství NTM a exponátová účast na výstavních akcích jiných
  - 9.5 Sbírkové předměty v pohybu – železniční sbírky

- **10. Další programové a prezentační aktivity**
  - 10.1 Akce pro návštěvníky
  - 10.2 Programy pro školy
  - 10.3 Spolupráce se sdělovacími prostředky

- **11. Multimedialní studio**

- **12. Návštěvnost**

- **13. Ekonomika a majetek**

- **14. Činnost pracoviště zajišťujícího působnost zákona č. 71/1994 Sb.**

- **15. Zaměstnanci muzea v roce 2005**

- **16. Výhledy a plány pro rok 2007**

- **17. National Technical Museum - Annual Report**

■ 1. Slovo na úvod

Vážení čtenáři Výroční zprávy Národního technického muzea,

rok 2005 byl pro muzeum rokem velkého provizoria, velkých nejistot. Byly zastaveny dvě velké stavby - jak rekonstrukce hlavní budovy, tak nová depozitární hala - a nezbylo než čekat, zda budeme moci pokračovat. Nebylo možné připravovat výstavy, jakékoli dlouhodobé plány neměly smysl.

Tato pro rozvoj muzea zcela umrtvující situace skončila koncem roku 2005.

Kolegové v odborných odděleních se od povodní v roce 2002 nenadechli a stále se potýkají s provizorií, stále ještě připravují záchranné práce pro sbírky zasažené povodní, stále balí a připravují sbírkové předměty pro stěhování, jak z důvodů rekonstrukce, nebo definitivního uložení v novém depozitáři.

Přestože rekonstrukce i výstavba nového depozitáře jsou již z podstaty akce velmi optimistické, práce s tím spojená je spíše manuální, málo odborná a hlavně - už to trvá moc dlouho. Proto musím především poděkovat všem kolegům z muzea, kteří tak nevděčné a málo uspokojivé činnosti konají.

I za této situace se nám podařilo dosáhnout několika skvělých výsledků, za všechny zmiňuji např. dokončení několikaletých restaurátorských prací na automobilu Jawa 750, který dnes rozhodně patří k nejvíce obdivovaným exponátům v dopravní hale.

To je realita všedního dne. Nadstavbu spatřuji v dalším rozvoji, hlavně v nových nápadech, nových záměrech rozvoje, jiných přístupech. Čeká nás po otevření hodně úkolů s novými expozicemi, výstavami a jinými aktivitami.

To vše nejde a nepůjde samo. To důležité - příprava na budoucnost muzea je před námi a je nutné hledět dopředu s optimismem.

Děkuji všem, kteří mi to umožňují.

Tomáš Kupec
generální ředitel Národního technického muzea

■ 2. Poděkování

Nadace Duhová energie poskytla NTM dar ve výši 2 mil. Kč na restaurování sbírkových předmětů z oboru energetiky, společnost SKF Ložiska a.s. se zásadním způsobem podílela na renovaci automobilu Jawa 750. Nadace OKŘÍDLENÉ KOLO uhradila renovaci parního vozu M 124.001 do provozního stavu (dokončení prací je plánováno na jaro 2006). Městská část Praha 7 podpořila čtvrtmiliónem korun restaurování Letenského kolotoče.

Pro odstranění následků povodní na archivní sbírky bylo na konto NTM převedeno 18 000 Kč z veřejné sbírky „Na pomoc leteckému archivu NTM“. Finanční prostředky byly použity na vysoušení archiválií poškozených povodní r. 2002. K těmto účelům poskytly prostředky i společnosti HaPM, s.r.o. (19 790 Kč), EFG, s.r.o. (7 500 Kč) a Iniciativa SOS Archiv Architektury (29 663 Kč).

Společnosti Happy Material s.r.o. a Divan design, s.r.o. přispěly shodnými částkami (po 27 000 Kč) na podporu výstavy Happy Materials. Společnost Film Makers přispěla 40 000 Kč na konání výstavy Machina Mundi a firma Czech Mania poskytla 15 000 Kč na akci Česká stovka. Výstavu Symetrie a symbol podpořily firmy Reinex, s.r.o. (5 000 Kč), Cigler Architects (15 000 Kč) a především Českoněmecký fond budoucnosti (50 000 Kč).

Firma Inženýring a.s. Praha poskytla muzeu finanční dar ve výši 25 000,- na nákup sbírkových předmětů.

Všem uvedeným organizacím a společnostem patří náš dík.

3. Stavební úpravy

3.1 Rekonstrukce hlavní budovy Národního technického muzea

Budova Národního technického muzea na Letné je jedním z nejúspěšnějších příkladů moderní muzejní budovy v České republice. Její kořeny sahají do dvacátých let minulého století, kdy padlo rozhodnutí o její výstavbě. V polovině 30. let, po shromáždění potřebných prostředků, byla vypsána veřejná architektonická soutěž, jejímž vítězem se stal prof. dr. arch. Milan Babuška. Stavba byla zahájena na podzim 1938 a dokončena v roce 1942.

Výtvarné, architektonické a urbanistické kvality jsou vyjádřeny zapsáním budovy do Ústředního seznamu kulturních památek jako nemovitá kulturní památka pod evidenčním číslem 41213/1-1959.

Ještě v hrubé stavbě však byla budova Technického muzea nuceně postoupena protektorátnímu ministerstvu pošt, které v ní provedlo úpravy podle svých nemuzejních potřeb. Ani po ukončení války nebyla celá budova navrácena původnímu účelu - muzeum získalo její necelou polovinu. Interiéry budovy, kde z velké části ještě zůstaly vestavby provedené za války, byly nadále necitlivě upravovány vnucenými nájemníky (ministerstvo vnitra, ministerstvo obrany, Zeměměřický úřad, Katastrální úřad Praha-východ, Zeměměřický a katastrální inspektorát).

Nežádoucí nájemníci opustili budovu až v závěru 90. let, kdy konečně mohly být zahájeny kroky směřující k její rekonstrukci. Odchodem nájemníků se uvolnilo celé třetí patro, západní křídlo druhého a prvního patra a střední část prvního suterénu. Tímto odchodem má NTM navíc k dispozici výhradně pro své účely plochu o celkovém rozsahu cca 3.000 m².

V květnu 2001 Ministerstvo kultury ČR přidělilo účelové investiční dotace ve výši 85 mil. K realizaci podstatné části všech projektových prací došlo ještě v průběhu roku 2002. Počátkem roku 2003 byl dokončen kompletní prováděcí projekt a bylo vydáno stavební povolení. Firma Průmstav a.s., která byla vybrána na základě obchodní veřejné soutěže, zahájila koncem května stavební práce. Ve třetím patře budovy začaly vznikat prostory pro expozici architektury a stavitelství včetně kanceláří pro kurátory sbírek architektury a stavitelství, studovny pro badatelskou veřejnost. Druhé patro budovy bude patřit moderní expozici s pracovním názvem „Technika v životě člověka“. Vedle toho zde budou také kanceláře archivu dějin techniky a studovna archivu. Prostor prvního patra je důsledně využit vložím ocelové konstrukce mezipatra, která je určena pro skladovací systémy pro uložení archiválií.

V roce 2004 se stavba rozšířila do I. suterénu, kde po vybourání vestaveb vznikly další výstavní prostory a tolik potřebná restaurace pro návštěvníky NTM.

V dubnu 2004 bylo ze strany MK ČR pozastaveno financování akce s ohledem na nálezy Nejvyššího kontrolního úřadu, který se týkal poskytování finančních prostředků na rekonstrukci z tzv. fondu restitučních náhrad. S ohledem na tuto skutečnost společnost Průmstav a.s. pozastavila v červenci 2004 stavební práce za situace rozpracované rekonstrukce v rozsahu cca 55 %. Vzhledem k tomu, že nebylo jasné, kdy bude možné ze strany MK ČR obnovit financování akce, rozhodla se společnost Průmstav a.s. v prosinci 2004 odstoupit od smlouvy.

Počátkem roku 2005 bylo ze strany MK ČR rozhodnuto o pokračování rekonstrukce hlavní budovy NTM a přidělení finančních prostředků v celkovém objemu 180 mil.Kč. V roce 2005 byl vypracován nový projekt zahrnující kromě dokončení rozestavěných částí budovy i další prostory, rekonstrukce by nyní měla proběhnout v cca 70 % celé budovy. V průběhu roku byl v rámci veřejné obchodní soutěže vybrán nový zhotovitel stavby ŽS Brno a.s. a k obnovení stavebních prací došlo na přelomu let 2005 a 2006. Předpokládaný termín dokončení tzv. II.etapy rekonstrukce je plánován na I.čtvrtletí 2008.

3.2 Depozitář v Čelákovících

Národní technické muzeum se po celou dobu své existence potýká s množstvím problémů, mezi nimiž je nejpalčivější nedostatek potřebných ploch pro stálé expozice a nebo uložení sbírek v depozitárních prostorách, které by splňovaly svými parametry podmínky pro kvalitní uchovávání sbírkových předmětů. Prostorové problémy vyvrcholily v devadesátých letech ztrátou cca 1.400 m² depozitární plochy v důsledku restitucí, dále nutností vyklidit v souvislosti s výpovědí 3.200 m² v objektu karlínské Invalidovny a potřebou opustit 550 m² ve zcela nevyhovující budově v Hřešihlavech. To představuje úhrnnou ztrátu depozitárních ploch víc než 5.000 m².

V květnu 2001 bylo ze strany MK ČR potvrzeno přidělení účelové investiční dotace na výstavbu depozitárního objektu v Čelákovících ve výši 87 mil. Kč. Úvodní projektové práce byly zahájeny v předstihu již v roce 2000, kdy byl na základě výběrového řízení vybrán projektant. V první polovině roku 2003 byly vyřešeny všechny problémy blokující podání žádosti o stavební povolení, byla vyhlášena obchodní veřejná soutěž na výběr generálního zhotovitele stavby a v říjnu 2003 byla jako zhotovitel stavby vybrána firma Unistav a.s. K zahájení stavebních prací došlo koncem listopadu 2003.

Půdorysná plocha budovaného objektu je 58x31 m (tj. 1.790 m²), největší vnitřní výška je 8,45 m. Depozitární objekt je rozvržen podle druhu a velikosti ukládaných sbírek do pěti základních vnitřních prostorů, vybavených odpovídající úložnou technologií a doplněn zvláštní místností pro přechodné uskladnění exponátů před jejich očištěním a definitivním uložením. Pro tyto účely je zřizován prostor mechanické a chemické očisty a samostatná konzervátorská dílna. Celý objekt je vybaven zařízením pro udržování požadovaného klimatu, samozřejmostí je EZS, EPS, kamerový systém atd.

V dubnu 2004 byla dokončena montáž hrubé stavby ze železobetonových prefabrikátů. Ve stejném měsíci však bylo ze strany MK ČR pozastaveno financování akce s ohledem na nález Nejvyššího kontrolního úřadu, který se týkal poskytování finančních prostředků na stavbu haly z tzv. fondu restitučních náhrad. S ohledem na tuto skutečnost společnost Unistav a.s. pozastavila v září 2004, po dokončení zastřešení budovy, stavební práce za situace rozpracovaného objektu v rozsahu cca 40 %. Vzhledem k tomu, že dokončení tohoto rozpracovaného objektu bylo po dohodě s MK ČR označeno za prioritu, bylo potvrzeno pro rok 2005 obnovení financování. S ohledem na tuto skutečnost obnovila společnost Unistav a.s. v prosinci 2004 práce a celá dokončená stavba včetně všech přípojek inženýrských sítí byla dokončena v listopadu 2005. Kolaudace a zahájení provozu objektu je připraveno na I. čtvrtletí 2006.

4. Sbírky

Sbírkotvorná činnost byla i v tomto roce poznamenána okolnostmi, souvisejícími s odstraňováním následků povodní a trvajících přestavby muzejní budovy. Ty si vynucovaly zcela jiné priority, než by řádnému rozvoji a tvorbě sbírky příslušely. Stále převládala potřeba správy a ochrany fondů nad principem jejich žádoucí vědecké výstavby, neboť důsledné odstranění současných provizorií je pro NTM podstatou koncepční a účinné práce do budoucna. Prvním východiskem z několikaletého souběhu nepříznivých vlivů bylo dokončování výstavby nových depozitářů, které od příštího roku umožní pořádat sbírky v mnohem vyšší kvalitě, odpovídající soudobým muzeologickým poznatkům. K masivním přesunům sbírek se již zaměřily přípravné práce. Další překážky však ještě potvrzují, protože ukončení rekonstrukce hlavní budovy muzea se pojí s výstavbou nových expozic, jejichž příprava si od kurátorů sbírek vyžaduje značné pracovní nasazení.

4.1 Konzervování a restaurování sbírkových předmětů

V restaurátorských a konzervátorských dílnách muzea bylo v r. 2005 komplexně vyčištěno a zakonzervováno 329 trojrozměrných sbírkových předmětů, z toho 212 předmětů poškozených povodní r. 2002. V restaurátorské dílně na papír bylo ošetřeno 70 kusů archiválií (mapy, kresby, plakáty, fotografie apod.) a 16 map.

Z prostředků ISO byl restaurován soubor sedmi polarimetrů z 19. století, byly zahájeny restaurátorské práce na lokomotivě 534.027 podle restaurátorského záměru zpracovaného odborníky ze Železničního muzea Národního technického muzea, dále byl restaurován soubor 18 map (mapy Čech a Moravy z 18. a 19. století) a soubor 10 vědeckých přístrojů pocházejících ze 17. až 19. století (meteorologické, demonstrační a měřické přístroje, mj. i demonstrační elektrický přístroj - elektrofor z 18. století a unikátní technologické zařízení na výrobu glóbů z dílny Jana Felkla).

V roce 2005 se díky finančním prostředkům, které muzeum získalo ze státního rozpočtu (povodňový fond), podařilo restaurovat například tyto sbírkové předměty a kolekce: soubor 13 energetických a textilních strojů, soubor dvaceti historicky cenných točivých strojů, 4 obrazy (oleje na plátně) a 8 plakátů ze sbírek archivu, dvojce tzv. americká kamna z 20. let 20. století (kamna Lincoln a Heating) anebo 11 sbírkových předmětů z oblasti chemického a potravinářského průmyslu.

Z externích mimorozpočtových zdrojů byla hrazena renovace automobilu Jawa 750 – 1000 mil československých (zásadní finanční podíl měla společnost SKF Ložiska a.s.), Duhová energie financovala restaurování dvou sbírkových předmětů z fondů energetiky a techniky v domácnosti (válec naftového motoru Brons a elektrická pračka Idol), Nadace OKŘÍDLENÉ KOLO uhradila renovaci parního vozu M 124.001 do provozního stavu (dokončení prací je plánováno na jaro 2006).

4.2 Vysoušení zamražených archiválií

Vysoušecí pracoviště v roce 2005 vysušilo ručně 23,75m³ zmrazeného materiálu z archivů NTM. Ve spolupráci s Národním archivem se dále vysušilo metodou lyofilizace 2,5 m³ zmrazených balíčků plánů metra (fond Metroprojekt). Z mražen bylo tudíž odebráno a zpracováno 26,25 m³ zmrazených archiválií. Vydesinfikováno bylo v toxinových komorách (komory Národního archivu a Archivu hl.města Prahy) celkem 24,6 m³ vysušených archiválií.

Průběžně během roku byly 4x provedeny hygienické stěry, rozborů neprokázaly žádné závažné nedostatky v hygieně prostředí. Každých 5 týdnů se prováděly tzv. sanitární dny.

Shodou okolností k ročnímu výročí otevření nového vysoušecího pracoviště udělila Česká komise pro UNESCO morální záštitu projektu „Záchrana archivu architektury a stavitelství a archivu pro dějiny techniky a průmyslu“.

4.3 Sbírkotvorná činnost NTM roku 2005 v číslech

Chronologická evidence - celkem	47 363 i.č.
- přírůstek	512 i.č.
- vyřazeno	17 i.č.
- systematická evidence	34 719 i.č.
- přírůstek	483 i.č.
- inventarizace a revize	8 719 i.č.
- fotodokumentace	35 391 i.č.
- konzervace	2 736 i.č.
- restaurování	143 i.č.
- v expozicích instalováno	3 982 i.č.
- na výstavách instalováno	246 i.č.
- jiným institucím zapůjčeno	2 230 i.č.

Jawa 750 – 1000 mil československých

4.4 Významné akvizice do sbírkového fondu muzea

4.4.1. Významné přírůstky získané díky programu ISO

Z prostředků ISO (Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví) byl pro dopravní sbírky zakoupen motocykl ČZ Skot 175, speciálně vyrobený pro mezinárodní šestidenní motocyklovou soutěž 1958. Do dnešních dnů se dochovaly pouze dva tyto motocykly. Pro sbírky železniční byl zakoupen buchar Davis+Primrose z r. 1872. Pro sbírky archivu byl získán osobní fond cestovatele a motoristy Františka Alexandra Elstnera a osobní fond a knihovna leteckého historika a sběratele Radko Vašíčka.

4.4.2. koupě

Sbírky železniční:

- decimální váha ze stanice Lenora
- úzkorozchodný vozík z lihovaru Vřesná (20. léta 20. stol.)

Sbírky průmyslového designu:

- dva pokojové lustry z počátku 30. let 20. století; zvláště cenná je akvizice lustru fy Franta Anýž s firemní signaturou, která je u výrobků této firmy vzácná.

Sbírky polygrafické:

- první model historického psacího stroje CORONA americké firmy Standard Typewriter z roku -1910

Sbírky mapové:

- Illustrierter Handatlas, Brockhaus, Leipzig 1863
- Atlas Maior, Joan Blaeu, Amsterdam 1665.

Sbírky exaktních věd

- soubor počítačích strojů a předmětů z oboru geodesie
- hřebíčková hrací skříňka švýcarské provenience

Sbírky elektrotechniky a akustiky

- hudební skříň TEFI – SILVANIA a Copélia

4.4.3 sponzoři, dary a výměny

Sbírky dopravní se rozšířily o u nás první sériově vyráběný horkovzdušný balón, dar Balonklubu Praha, sbírky železniční o parní lokomotivu typu ČKD 900 BS 200 z roku 1957 (Dar Mostecké uhelné a.s.). Armáda České republiky darovala do leteckých sbírek dvojici letadlových motorů RD9.

Sbírky mapové byly rozšířeny díky sponzoringu firmy Inženýring. ZZ těchto prostředků bylo zakoupeno celkem 13 map a atlasů. Mezi nimi jsou tři atlasy světa od vydavatele A. Stieler z Gothy z let 1873 až 1911.

Pro sbírky průmyslového designu byla získána darem fontána vystavená v čs. pavilonu na světové výstavě EXPO '58 v Bruselu od autorky Dany Hlobilové a soubor 8 výrobků z oblasti elektronické zabezpečovací techniky od fy Jablotron.

Archiv získal osobní fond historika potravinářského průmyslu a muzejníka Zdeňka Kuttelvašera a osobní fond Antonína Klíra.

Do strojírenských sbírek bylo převzato turbosoustrojí z vodní elektrárny přehrady Les Království.

Výměnou s TM Berlín byl získán unikátní sportovní motocykl Premier model SL z roku 1931. Tento luxusní motocykl se sportovním motorem 500 OHV byl vrcholem nabídky nejvýznamnějšího českého výrobce motocyklů 20. let - Firmy Premier Works Cheb.

Generátor turbosoustrojí z MVE Les Království

Kotlová turbína z MVE Les Království

Premier, model SL, 1931

4.4.4 Přírůstky archivu

Archiv získal v r. 2005 tyto nové sbírky: fotografický archiv závodu POLDI Kladno (cca 3.500 negativů, 4000 pozitivů a 350 technických výkresů); z podniku AVIA Letňany převzato 120 technických výkresů; z bývalého podniku JAWA převzata technická dokumentace; z bývalého podniku ČZ převzata technická dokumentace; od AČR a z podniku LOM Praha bylo získáno velké množství archivního materiálu pro Letecký archiv NTM.

4.4.5 Přírůstky knihovny

Fond knihovny NTM obohatilo v roce 2005 několik starých tisků: Leupold, Jacob: *Theatrum machinarum molarium oder Schau-Platz der Mühlen-Bau-Kunst* (1763); Voigtel, Nicolaus: *Vermehrte Geometria subterranea, oder Marckscheide-Kunst*, (1713); Tessanek, Johann: *Expositio logum motus cum sectione L. in principiis mathematicis philosophiae naturalis clarissimi Isaaci Newtoni...* (1770). Z nových knih byly zakoupeny např. tyto tituly: Zöllner, Frank: *Leonardo da Vinci, 1452-1519, malířské a kreslířské dílo* (2005); Higton, Hester: *Sundials at Greenwich. A Catalogue of the Sundials, Nocturnals and Horary Quadrants in the Maritime Museum, Greenwich* (2002).

4.5 Digitalizace sbírek

4.5.1 Digitalizace poškozených a ohrožených 2D sbírek

V roce 2005 byl pro potřeby archivů a pro digitalizační pracoviště zakoupen archivní IS Janus, druhou velkou investicí roku 2005 v oblasti digitalizace bylo zakoupení velkoformátového průchodového skeneru Contex, který umožňuje digitalizovat předlohy do formátu A0+. Finanční prostředky na jeho nákup byly získány z účelové dotace MK ČR ISO/B.

Digitalizace v roce 2005 probíhala v mediatéce, kde bylo digitalizační pracoviště po dobu částečné rekonstrukce hlavní budovy provizorně umístěno, a ve fotoateliéru. Digitalizace současně probíhá pomocí digitálního fotoaparátu v oddělení vysoušení zamražených archiválií NTM, aby byly zachráněny informace z materiálů, které se ani přes veškerou snahu pracovníků a restaurátorů papíru nepodaří po rozmražení úspěšně vysušit. Veškeré materiály se po digitalizaci centrálně evidují včetně metadat.

V loňském roce bylo pořízeno cca 3.500 skenů, z toho archiválií, sbírkových předmětů a oborové dokumentace cca 45%.

Zálohy digitálních záznamů jsou několikanásobné – 2x na CD-R nebo DVD-R a souběžně na SDLT páskách. Soubory s nižším rozlišení jsou k dispozici on-line na serveru. Jedna kopie záznamů na datových nosičích je k dispozici v mediatéce, další nosiče se z bezpečnostních důvodů ukládají a zabezpečují na jiných místech.

4.5.2 Evidenční systém pro správu sbírek

Národní technické muzeum používalo pro evidenci sbírek do roku 2005 výhradně aplikaci AISM, fungující pod dnes již archaickým databázovým systémem DBASE IV. Při počátečních úvahách o náhradě bylo zvažováno nasazení systému Demus vyvíjeného Moravským zemským muzeem v Brně, který se však při testování projevil pro naše potřeby jako nevhodný. Multimediální studio NTM proto připravilo v rámci postupného vytváření interního informačního systému nový modul založený na serverové databá-

zi s webovým rozhraním. Nový systém umožňuje uživatelsky přívětivou a rychlou práci s databází sbírek NTM a respektuje požadavky zákona 122/2000 na strukturu evidenčního záznamu pro chronologickou i systematickou evidenci. Aplikace umožňuje na rozdíl od softwaru dosud používaného připojení obrazové dokumentace a dalších souborů. Nově bude obsahovat i záznamy o opakovaných inventarizacích a informace o konzervátorských zásadách v Restaurátorských dílnách NTM. V budoucnosti se též předpokládá zveřejnění databáze sbírkových předmětů prostřednictvím internetu pro badatelské účely. Systém byl v létě 2005 spuštěn v režimu pro všechny uživatele.

V r. 2005 byl rovněž vytvořen SW nástroj pro automatický tisk identifikačních štítků s čárovým kódem pro označování sbírkových předmětů.

5. Badatelská střediska

5.1 Knihovna

Během roku 2005 knihovna poskytovala své služby v plném rozsahu, dne 5. 12. 2005 byla ale z důvodu plánované rekonstrukce muzea pro veřejnost uzavřena.

V roce 2005 knihovna opět získala grant MK pod názvem Zpřístupnění mimoformátového katalogu knihovny Národního technického muzea v rámci národního programu RETROKON (viz blíže v odd. 6.2.2)

Celkem bylo v roce 2005 v knihovně NTM elektronicky zpracováno (včetně tisku katalogizačních lístků) 2700 záznamů nového přírůstku a knih z mimoformátového katalogu. Bibliograficky byly zpracovány články ze sborníků a ročenek české i zahraniční produkce (1732 záznamů).

Katalogizace do elektronické databáze:

Monografie a ročenky	900 záznamů
Retrokatalogizace	1800 záznamů
Bibliografie článků	1732 záznamů
Celkem	4432 záznamů

V rámci programu odstraňování škod na zatopených sbírkách (povodňový fond) byl zrestaurován soubor 10 starých tisků a knih v hodnotě 138.260,- Kč a proběhla převazba souboru 282 poškozených knih a časopisů v hodnotě 116.600,- Kč.

5.2 Archiv

Velkou část prací a času spotřebuje záchrana archivu po povodních. Vzhledem k rozsahu poškození je to stále prvořadý úkol. Velké penzum času a značné úsilí stál přesun archivu a knihovny z Čelákovic do depozitáře na Chodovci a do knihovny NTM na Letné.

Pořádání archivních fondů a tvorba nových inventárních seznamů: zpracováno a inventární seznamy vytvořeny ke 14 fondům (Borovský František A., Marek Karel, Kaplan Viktor, Marek Josef, Neumann Karel Cyril, Pantoflíček Jaroslav I. dodatek, Lír Antonín I. dodatek, Kraus Vladimír, Přistoupil Vladislav).

Sbírka vzpomínek a rukopisů – počítačová databáze

Pokračováno v práci i po odebrání grantového úkolu na konci roku 2004. Zpracováno je 806 textů (cca 13.500 stran strojopisu), z celkového objemu je to cca 55 %, výhled dokončení této práce a úplného zpřístupnění na internetu je ve druhé polovině roku 2007.

6. Vědecká a výzkumná činnost, granty

6.1 Institucionální podpora vědy a výzkumu

Pětiletý výzkumný záměr s názvem Česká technika na pozadí světového vývoje (MK ČR MK00002329901) zahájen 1. ledna 2004. Zadavatel: MK ČR. Hlavní řešitel: RNDr. Jaroslav Folta, CSc.

Záměr se orientuje na komparativní výzkum vzájemného vlivu domácí a světové techniky a způsobů jejího společenského uplatnění. Orientuje se především na dosud málo doma i ve světě zpracovanou problematiku 20. století. Výsledky výzkumu budou uplatňovány i v pedagogické praxi.

V kalendářním roce 2005 pokračovalo plnění výzkumného záměru druhým rokem. Pokračovali jsme v dosud málo zpracovávané problematice převážně vývoje v 20. století a v řadě Práce z dějin techniky a přírodních věd bylo vydáno dalších pět monotematických svazků v řadě Česká technika pozadí světového vývoje svazky 2 až 6 (Jaroslav Folta, Vývoj výpočetní techniky, (128 str.), Práce...Sv. 5, Pavel Drábek & Jiří Handlíček, Farmacie ve dvacátém století (148 str.), Práce...Sv. 6, Polovodičová doba v Československu (J. Tetkovský a J. Folta, ad.), (150 str.), Práce...Sv. 7, Zbrojní technika v Československu ve 20. století (L. Popelínský a J.Folta, ad.), (310 str.) , Práce... Sv. 8 a Továrny strojírenské techniky v 19. a 20. století (M.Hořejší a J.Folta, ad.) (350 str.), Práce... Sv. 9

6.2 Účelové podpory vědy a výzkumu

6.2.1 Osvětlení ve sbírkách NTM

Projekt č.RK 04 P 03 OMG 019 „Osvětlení ve sbírkách NTM“. Zadavatel – odbor ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií MK ČR, řešitel projektu a odborné vedení 1. části – J. Hulák, odborné vedení 2. části J. Pauly. Doba řešení: 2004 - 2005.

V r. 2005 byla dokončena příprava textové a obrazové části dvoudílného vědeckého katalogu osvětlovacích těles (1. část – Neelektrické osvětlení, 2. část – Elektrické osvětlení).

6.2.2 Zpřístupnění mimoformátového katalogu knihovny NTM

V rámci národního programu RETROKON – VISK 5, č.j. 746/2005. Zadavatel: Ministerstvo kultury ČR, hlavní řešitel: Richarda Svobodová.

Mimoformátový katalog knihovny NTM byl budován v 30. až 50. letech 20. století a čítal původně cca 5000 záznamů. Záznamy v tomto katalogu však neodpovídají současným katalogizačním pravidlům a nebyly věcně zpracovány.

Cílem projektu byla retrokatalogizace tohoto katalogu spolu s věcným zpracováním a zároveň jeho převedení do elektronické podoby a začlenění do souborného elektronického katalogu knihovny NTM, který je též přístupný pro širokou veřejnost na internetu i v rámci Jednotné informační brány.

Projekt byl poprvé schválen MK již v roce 2004, ale celková dotace byla krácena z požadovaných 189.000,- Kč na 50.000,- Kč. Z tohoto důvodu byla zpracována jen poměrná část mimoformátového katalogu. Jednalo se o 1530 záznamů. V roce 2005 jsme žádali opět o pokračování tohoto projektu a požadovaná dotace nám byla opět krácena z původních 118.800,- Kč na 50.000,- Kč. Zpracováno bylo 1800 záznamů.

6.3 Dílčí práce a studie

6.3.1 Pracovní katalog stereoskopických fotografií

V odd. dějin fotografické a filmové techniky byla digitálně nasnímána 1. část stereoskopických fotografií celkem čítající 1 421 snímků. Jedná se o první etapu vytvoření příručního katalogu stereoskopických fotografií.

6.3.2 Česká umělecká litina v 19. století.

Irena Laboutková Česká umělecká litina v 19. století. Tento úkol pokračoval v roce 2005 další částí kapitoly „Centra evropské umělecké litiny“.

6.3.3 Pracovní katalog historických kolejových vozidel

V červenci 2005 byl dokončen pracovní katalog historických kolejových vozidel.

7. Konference, semináře, pedagogická činnost, zahraniční styky

7.1. NTM je hlavní pořadatel

20. 1.

Seminář provozovatelů HKV

Odborný celostátní seminář pro vlastníky a provozovatele historických kolejových vozidel. Kromě Českých drah a.s. na něm byla široce zastoupena také celá řada dalších subjektů, především soukromých provozovatelů drážní dopravy, železničních spolků reprezentujících občanský sektor a také železničního opravárenství s jeho kapacitami pro specifickou oblast restaurování historických drážních vozidel.

14. - 15. 2.

Seminář pro vyučující dějin vědy a techniky

22. seminář pro vyučující dějin vědy a techniky na českých a slovenských vysokých a středních školách. 17 příspěvků bylo publikováno v Rozpravách NTM.

15. 3.

Historické stroje a technologie

Přednášky a videoprojekce ve spolupráci s gymnáziem Jana Keplera.

26. - 27. 4.

Sbírky v počítači

Dvoudenní seminář, který se zabýval digitálním zpracováním sbírkových předmětů v muzeích, archivech a knihovnách. Zaznělo 13 příspěvků, které se zabývaly standardizací digitalizace a metodickými hledisky možných způsobů financování.

10. 5.

8. konference klubu rozhlasové, televizní a filmové techniky

Na odborné konferenci zaznělo 9 příspěvků, které budou publikovány v Rozpravách NTM 2006.

13. 10.

Seminář – Nové trendy v použití polykarbonátu při zasklívání automobilů

Přednáška pro veřejnost

20. - 22. 10

Mezinárodní konference – Co s 20. stoletím v dějinách vědy a techniky

V listopadu byla uspořádána mezinárodní konference "Co s 20. stoletím v dějinách vědy a techniky". Konference si všímala obecných otázek zejména revolučního zásahu vědy do technologií a celkových problémů společnosti ke kterým došlo ve 20. století, zejména pak v jeho druhé polovině. Některé příspěvky pak přinesly nové analytické výsledky k vývoji vědy a techniky, zejména ve 2. polovině 20. st. Konference se zúčastnilo 19 odborníků z SRN, Rakouska, Polska, Kanady, Slovenska a ČR.

9. 11.

Z dějin hutní výroby

46. Seminář Z dějin hutní výroby, se konal 9. 11. 2005. Bylo předneseno 19 referátů, které budou publikovány v Rozpravách NTM. Seminář měl mezinárodní účast (badatelé ze Slovenska).

7. – 13. 11.

Týden vědy a techniky

NTM se zapojilo pořádáním přednášek pro veřejnost:

8. 11.

Projekt MEDARD: chcete vědět, co dýcháme?

9. 11.

Jak naučit stroje myslet?

10. 11.

ČAS – jak se měnilo jeho chápání i přesnost měření

14. – 16. 11

Seminář – Katalogizační pravidla AACR2

Seminář o nové verzi katalogizačních pravidel ve spolupráci s Jihočeskou knihovnou v Českých Budějovicích a Národní knihovnou v Praze.

30.11.

Z dějin geodézie a kartografie

Na jubilejním XXV. sympoziu Z dějin geodézie a kartografie bylo předneseno 13 referátů z oblasti historie oboru a dále 1 příspěvek týkající se knižních novinek. Příspěvky budou otištěny v Rozpravách NTM.

8.12.

Z dějin hornictví

45. Seminář Z dějin hornictví byl pořádán 8. prosince 2005. Bylo předneseno celkem 23 referátů pro 67 účastníků. Z dějin hornictví bylo 14 přednášek a o muzejnictví a ochraně památek 9 přednášek. Přednesené referáty budou vytištěny v Rozpravách NTM.

7.2 Účast pracovníků NTM na konferencích

Teaching Physics in Europe, Steyer, Rakousko, 24. - 27. dubna 2005

RNDr. Jaroslav Folta, CSc.: „Untersuchung zur experimentellen Basis der Schulphysik in Böhmen“

Seminář „Sbírky v počítači“, NTM, MK ČR a SKIP, 26. - 27. dubna 2005

MgA. Petr Kliment: „Pražské Židovské město - interaktivní model podle Langweilova modelu Prahy z let 1826 - 37“

Kultúrne pamiatky v zrkadle prameňov, Častá – Píla, Slovensko, 10. - 12. 5. 2005

PhDr. Martin Ebel, PhD.: účast delegáta NTM na vůbec první konferenci na téma historických písemných pramenů pro dějiny stavitelství.

Seminář „Textil v muzeu“, Technické muzeum v Brně, 6. - 7. června 2005

Ing. Jana Mašínová: „Textilní sbírka v NTM“

2nd International Alvar Aalto Research Conference on the Modern Architecture, Jyväskylä, Finsko, 11. - 15. 8. 2005

Mgr. Dita Dvořáková: příspěvek v úvodním panelu konference

ICOHTEC General Assembly, 32nd ICOHTEC Symposium, Peking, Čína, 23. - 30. srpna 2005

Ing. Karel Zeithammer, CSc.: „Škoda Works and China in the First Half of the 20th Century“

RNDr. Jaroslav Folta, CSc.: „History of Science and Technology in Textbooks of General History on Fundamental and Secondary Schools Level“. J. Folta zde byl dále zvolen předsedou Mezinárodní komise pro výuku dějinám vědy a techniky.

PhDr. Miloš Hořejš: „Relationships Between Economic History and History of Technology“.

Seminář z historie hornictví, Mikulov (Krušné hory), 26. - 28. 8. 2005

Josef Příplata: „Dolování na území Prahy v historii“

Josef Příplata: „Hornická expozice v NTM Praha a její interaktivní součást po r. 2003“

Josef Příplata: „Rekultivace hornické krajiny po těžbě hnědého uhlí v ČR“

Kongres chemických společností, Vysoké Tatry, Slovensko, 4. - 8. září

Ing. Miroslav Novák, CSc., Dušek B.: „Interaktivní centra poznávání“

5th International Conference on History of Chemistry, Lisabon, Portugalsko, 6. - 11. září

Ing. Miroslav Novák, CSc. „Polarimetry and Sugar Industry“

8. Internationaler Bergbau-Workshop, 7. - 10. září 2005, Most, ČR

Ing. Josef Petrik: „Historie hornictví v ČR“

Josef Příplata: „Přehled hornických muzeí a památek v ČR“

Mitteuropäische Union technischer Museen, Bělehrad, 27. - 30. září 2005

PhDr. Miloš Hořejš: „Economic Nationalism in Bohemian Lands“

7.3 Pedagogická činnost pracovníků muzea

RNDr. Jaroslav Folta, CSc.: „Dějiny matematiky“, PedF UK Praha

RNDr. Jaroslav Folta, CSc.: vedení dipl. Prací na PedF UK Praha a interních doktorandských prací na MFF UK Praha

Mgr. Jiří Hulák: „Dějiny a teorie designu I a II“, Západočeská univerzita v Plzni,

Mgr. Jiří Hulák: „Dějiny průmyslového designu“, Vysoká škola umělecko-průmyslová v Praze

Ing. Miroslav Novák, CSc.: „Historie chemie“, VŠCHT Praha

Ing. Miroslav Novák, CSc.: vedení bakalářské práce "Historické a současné techniky v chemických laboratořích", Katedra společenských věd, VŠCHT Praha

Jana Pauly: „Dějiny a teorie designu“, Technická univerzita v Liberci

Mgr. Pavel Pitrák: „Teorie zpracování zvukového signálu“ a „Základy studiové techniky“, Katedra zvukové tvorby FAMU.

Ing. Karel Zeithammer, Csc.: „Vývoj techniky“, FSI ČVUT

Pravidelnou pedagogickou činnost rozvíjelo Národní technické muzeum ve Vyšší odborné škole informačních služeb (Praha 4, Pacovská). Vyučovali J. Folta, M. Hořejš, J. Hulák, J. Petrik, R. Kynčl, P. Kožíšek, J. Kleinová, K. Ksandr, P. Krajčí, J. Petrik, P. Pitrák a K. Zeithammer.

7.4 Programy pro školy

Jednalo se zejména o odborné a výchovné programy pro školy a komentované prohlídky expozic, které doplňovaly školní osnovy.

10. 2. – 10. 3.

Přednášky pro školy – Naše mapy od minulosti do dneška

Program byl určen žákům 2. stupně ZŠ a 1. a 2. ročník SŠ. Přednášky doplňovaly a rozšiřovaly vědomosti žáků v předmětu zeměpis. Zúčastnilo se 290 dětí z 5 základních a středních škol.

1. 4. – 22. 4.

Albert Einstein – Teorie relativity

K roku fyziky a výročí A. Einsteina jsme připravili přednášky pro střední školy. Programu se zúčastnilo 200 studentů.

10. 6. – 29. 6.

Přednášky pro školy – Mikroprocesory

Cílem přednášek pro základní a střední školy bylo, kromě jiného, odpovědět na otázky, co je vlastně mikroprocesor, proč se mu věnuje taková pozornost a jakou roli hrají jeho vlastnosti pro běžného uživatele. Přednášek se zúčastnilo 883 studentů.

6. 10.

Průmyslový design a fascinace plasty

Přednáška pro studenty designu na VŠUMP

7. – 13. 11.

Týden vědy a techniky

Celkem navštívilo tyto přednášky 325 studentů ze středních a vysokých škol.

8. 11. - Jazykové technologie pro češtinu

10. 11. - Termojaderná fúze – zdroj energie pro třetí tisíciletí

11. 11. - Technologie a design

7.5 Zahraniční styky

NTM je členem těchto mezinárodních organizací: ICOM (International Council of Museum, Mezinárodní svaz muzeí), IATM (International Association of Transport and Communications Museums, Mezinárodní asociace muzeí dopravy a komunikací), ECSITE (European Collaborative for Science, Industry & Technology, Evropská spolupráce pro vědu, technologii a průmysl), MUT (Mittleuropäische Union Technischer Museen,

Středoevropská unie technických muzeí) a ICOHTEC (The International Committee for the History of Technology, Mezinárodní výbor pro dějiny vědy. V roce 2005 se delegáti

NTM účastnili výroční konference ICOHTEC (viz 7.2). NTM je dále zastoupeno ve vedení MUT (funkce tajemníka – PhDr. M. Hořejš).

8. Ediční a publikační činnost

8.1 Ediční činnost Národního technického muzea

Řada Rozpravy NTM

190. Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2004. Praha 2005.

191. Z dějin rozhlasu, televize a filmu 1. Praha 2005.

192. Z dějin silniční dopravy 1. Praha 2005.

193. Dějiny vědy a techniky 13. Praha 2005.

194. Z dějin hutnictví 35. Praha 2005.

Řada Práce z dějin techniky a přírodních věd

5. Folta, Jaroslav: Vývoj výpočetní techniky. Praha 2005.

6. Drábek, Pavel, Handlíček, Zdeněk: Farmacie ve 20. století. Praha 2005.

7. Cetkovský, Jiří, Folta, Jaroslav. Polovodičová doba v Československu. Praha 2005.

8. Folta, Jaroslav (ed.): Zbrojní technika v Československu. Praha 2005.

9. Folta, Jaroslav – Hořejš, Miloš (ed.): Továrny strojírenské techniky v 19. a 20. století. Praha 2005.

S Uměleckou agenturou Foibos bylo připraveno 2. rozšířené a doplněné vydání knihy Zdeněk Lukeš, Přemysl Veverka, Dita Dvořáková, Petr Krajčí, Petr Koudelka: Famous Prague Villas.

8.2 Publikační činnost pracovníků muzea

Caner, Petr: SPAD VII, in: Historie a plastické modelářství (HPM), ročník XV, č. 2/2005, s. 28 – 35.

Caner, Petr: Vysoušecí pracoviště NTM, in: Historie a plastické modelářství (HPM), ročník XV, č. 5/2005, s. 32 – 33.

Dvořáková, Dita: Teorie architektury 40. let XX. století, in: Stavba, ročník XII, č. 2/2005, s. 70 – 75

Dvořáková, Dita: "Toporná modernost" – Teorie funkcionalismu Karla Honzika v letech 1930 – 1950, její zdroje a paralely. In: Umění, ročník LIII, č. 2/2005, s. 142 – 155

Dvořáková, Dita: Architektura a umění – nové vize a strategie. In: Era 21, ročník V, č. 5 2005

Folta, Jaroslav: Über die Wege der Technik in den Böhmen und Mähren. In: Aus Wissenschaftsgeschichte und –theorie, Hubert Laitko zum 70. Geburtstag (H.Kant & A.Vogt eds.) Verlag für Wissenschafts- und Regionalgeschichte Dr. Michael Engel – Berlin 2005.

Folta, Jaroslav: Zamyšlení nad cestami české techniky. In: Setkání a hovory 1997 – 2004, Almanach Společnosti pro vědu a umění v Mnichově (I. Cíkl & L. Pavlík, eds.) München 2005.

Folta, Jaroslav: Technická muzea a dějiny techniky. In: Teorie a praxe vybraných muzejních činností. Sborník z mezinárodního odborného semináře, Brno 2005.

Folta, Jaroslav: Geometrie a Riemannova habilitační přednáška. Stopadesáté výročí 1854 – 2004. In: Rozpravy NTM, Dějiny vědy a techniky 14, Praha, NTM 2005.

Folta, Jaroslav: Clockmaking in Old pratur. In: Miscellanea Kepleriana. Festschrift für Volker Bialas. Algorismus, Vol. 47, Augsburg, Erwin Rauner Verlag 2005, s. 45 – 63.

Folta, Jaroslav – Drábek, Pavel: Ke čtyřiceti letům Společnosti pro dějiny věd a techniky. In: DVT 38 (2005), s. 1 – 7.

Folta, Jaroslav: Antonín Svoboda. In: Neznámí diplomaté bez pasu, Art Forum 21, v tisku

Folta, Jaroslav: Biografická hesla do Biografického slovníku českých zemí, Libri 2005: Beneš Jos., Böhm, Jos. G., Bolzano, B.

Folta, Jaroslav: Vývoj výpočetní techniky. In: Práce z dějin techniky a přírodních věd, sv. 5. Praha, NTM 2005.

Folta, Jaroslav (ed.): Rozpravy NTM 193, Dějiny vědy a techniky 13, Praha, NTM 2005.

Folta, J. – Drábek, P. – Hanzlíček, Z. (ed.): Farmacie ve dvacátém století. In: Práce z dějin techniky a přírodních věd, sv. 6. Praha, NTM 2005.

Folta, J. – Cetkovský, J. et al. (ed.): Polovodičový věk v Československu. In: Práce z dějin techniky a přírodních věd sv. 7. Praha, NTM 2005.

Folta, J. – Popelínský, M. et al. (ed.): Vývoj zbrojní techniky armády ČSR. Práce z dějin techniky a přírodních věd, sv. 8. Praha 2005.

Folta, Jaroslav et al. (ed.): Továrny strojírenské techniky 19. a 20. století. In: Práce z dějin techniky a přírodních věd, sv. 9. Praha, NTM 2005.

Hojda Zdeněk – Prah! Roman, Kunstverein nebo/oder Künstlerverein? Hnutí umělců v Praze 1830 – 1856. In: Fontes historiae artium, sv. XII, 2004. (s. 95 – 240 zprac. Zdeněk Vácha a Petra Ševčenková)

Hořejš, Miloš: Výroba střeliva v českých zemích. Firma Sellier a Bellot. In: Science, roč. 59, č. 2, 2005, s. 69.

Hořejš, Miloš: Studijní dráha ing. Otakara Podhájského, pozdějšího továrníka v Hostivaři. In: Rozpravy Národního technického muzea 193, Dějiny vědy a techniky 13, 2005, s. 15–25.

Hořejš, Miloš: Jan Kořan, významný badatel a organizátor dějin vědy a techniky. In: Dějiny věd a techniky XXXVIII, č.1., 2005, s. 55–58.

Hořejš, Miloš: Jules Gabriel Verne (1828–1905). In: Zpravodaj Českého svazu vědeckotechnických společností, 2005.

Hořejš, Miloš: Teaching history of science and technology on the Institute of Economic and Social History of the Philosophical Faculty of Charles University. In: XXIInd International Congress of History of Science", Beijing June 23 – 31, 2005., proceedings.

Hořejš, Miloš: Vývoj organizačních forem československého průmyslu obráběcích a tvářecích strojů. Historie koncernu Továren strojírenské techniky a jeho předchůdců. In: Továrny strojírenské techniky 19. a 20. století, Práce z dějin techniky a přírodních věd, sv. 7, (v tisku).

Hořejš, Miloš: Zábory české půdy a její následná germanizace – Německá osídlovací společnost na Mělnicku v l. 1942–1945, viz: Ekonomický nacionalismus v českých zemích. Konkrétní projevy, obecné rysy i místní specifika", konference Společnosti pro hospodářské a sociální dějiny a Ústavu hospodářských a sociálních dějin FF UK, Praha 25. února 2005. In: Neznámí diplomaté bez pasu, Art Forum 21, v tisku.

Hořejš, Miloš: Biografická hesla do Biografického slovníku českých zemí, Libri 2005: Bartošek, Jaroslav, Balcar, Otakar, Bauer, František

Janovský, Igor: Byl Tycho Brahe otráven? Úvaha nad knihou Joshua Gilder a Anne–Lee Gilder: Heavenly Intrigue. Johannes Kepler, Tycho Brahe, and the Murder behind one of History's Greatest Scientific Discoveries, a způsoby chemických a radiotivních expertiz. In: Vesmír (84), 2005, s. (v tisku).

Janovský, I. – Naumov, S. – Knolle, W. – Mehnert, R.: Role of distonic dimer radical cations in the radiation–induced polymerisation of vinyl ethers. In: Nucl. Instrum. Meth. B 236 (2005). s. 461 – 467.

Janovský, I. – Naumov, S. – Knolle, W. – Mehnert, R.: Radiation–induced polymerisation of 2,3–dihydrofuran: free–radical or cationic mechanism?, In: Radiat. Phys. Chem. 72, (2005), s. 125 – 133.

Janovský, I. – Naumov, S. – Knolle, W.: On the radiation–induced polymerization of cyclic and aliphatic vinyl ethers. In: RadTech Asia, Shanghai, China, 23. – 26. 5. 2005, Conference Proceedings, s. 607.

Janovský, I. – Naumov, S. – Knolle, W. – Williams, F.: Intramolecular transformations of radical cations of unsaturated amines: A low temperature EPR study. In: 24th Miller Conference on Radiation Chemistry, 10 – 15 September 2005, La Londe les Maures, France, Book of abstracts, s. 80.

Janovský, Igor: Arnošt Reiser. In: Neznámí diplomaté bez pasu, In: Art Forum 21, v tisku.

Kleinová, Jana: Betonové mosty Josefa Melana. In: Rozpravy NTM, sv. 193, Řada Dějiny věd a techniky, sv. 13, s. 9 – 13. Praha, NTM 2005.

Kleinová, Jana: Bedřich Bendelmayer. Biografický slovník českých zemí, 3. sešit (Bas–Bende). Libri 2005.

Kleinová, Jana: Miroslav Sigmund. In: Neznámí diplomaté bez pasu, Art Forum 21 (v tisku).

Kodera, Pavel, Široký, Radek: Historická vodárna města Plzně. In: Průvodce po archeologických a stavebních památkách západních Čech 2, ZIP o.p.s. Plzeň 2005, 28 s.

Kodera, Pavel, Pazdera, David: „Českoslovácká legie“ v Sarajevu a geograf J. V. Daneš. Příspěvek k problematice osudů českých vědců za Velké války. In: Historie a vojenství 54, 2005, č. 1, s. 40 – 49.

Kodera, Pavel, Ďurčanský, Marek: Hosté z Haliče. Poláci a Rusíni na pražské jubilejní výstavě v r. 1891. In: Dagmar Blümllová – Jitka Rauchová (edd.), Čas výstavního ruchu. Studie a materiály z vědeckého symposia Čas výstavního ruchu konaného ve dnech 29. – 30. května 2004 v Kostelci nad Vltavou, HÚ JU České Budějovice 2005, s. 40 – 74.

Kodera, Pavel, Pazdera, David: Příběh obřístevského památníku obětem Velké války. In: Confluens. Sborník historických a vlastivědných prací z Mělnicka 1, 2005, s. 137 – 149.

Kodera, Pavel: Jaroslav Böhm (1901 – 1962). Úvod k prozatímnímu inventáři osobního fondu. In: Hana Barvíková (ed.), Archivní přehled. Práce z Archivu Akademie věd, řada D, sv. 1, A AV ČR Praha 2003 (vyšlo 2005), s. 25 – 34.

Kodera, Pavel: „Miroslav Sígl: Osobnosti a osudy obce (Obříství 1290 – 2000). Obříství 2000, 280 s.“, In: Confluens. Sborník historických a vlastivědných prací z Mělnicka 1, 2005, s. 220n.

Kodera, Pavel, Bílková, Eva, Dragoun, Michal a kol.: Výběr literatury ke kulturním dějinám za léta 2003 – 2004. In: Kuděj. Časopis pro kulturní dějiny 7, 2005/1 – 2, s. 193 – 211.

Kynčl, Radko: Voda ve službách člověka. In: (Václav Bratrych, ed.), Živel voda. III. Část: Voda ve službách člověka, zde s. 180 – 195, 206 – 209, 214 – 221, Praha, Agentura Koniklec 2005, 293 s.

Laboutková, Irena: Friedrich Wilhelm hrabě Reden (1752–1815). Osudy tvůrce moderního železářství Horního Slezska a příběh jeho pomníku. In: Rozpravy Národního technického muzea v Praze 194. Z dějin hutnictví č. 35. NTM Praha 2005, s. 86 – 94.

Lorencová, Ivana: Alfred Bader. In: Neznámí diplomaté bez pasu, Art Forum 21 (v tisku).

Lorencová, Ivana: Josef Michl. In: Neznámí diplomaté bez pasu, Art Forum 21 (v tisku).

Lorencová, Ivana: Miloš Hudlický. In: Neznámí diplomaté bez pasu, Art Forum 21 (v tisku).

Lorencová, Ivana: František Lepka: Český uran 1945 – 2002: Neznámé hospodářské a politické souvislosti. Zpráva z literatury. In: Český čas. hist. 3/2005, s. 720.

Lorencová, Ivana: Garwin, Laura et Lincoln, Tim (Eds). A Century of Nature: Twenty–One Discoveries that Changed Science and the World. Zpráva z literatury. In: Dějiny věd a techniky 4/2005, s. 288.

Lorencová, Ivana: Josef Michl – Medailon (pro cyklus Neznámí diplomaté bez pasu společnosti Art Forum 21), vysíláno 26. 11. 2005 – ČRo 2 Praha.

Mašínová, Jana: Voda ve službách člověka. In: (Václav Bratrych, ed.), Živel voda. III. část: Voda ve službách člověka, zde s. 196 – 199, 214 – 221, Praha, Agentura Koniklec 2005, 293 s.

Mašínová, Jana: Se starým po novém, s novým po starém. In: Home, ročník 3, č.2, rok 2005, s. 70 – 78.

Mašínová, Jana: Historie domácnosti – boj s prachem. In: Tradice, ročník 1, č. 5, rok 2005, s. 15.

Mašínová, Jana: Historie domácnosti – s prádlem se už nepereme. In: Tradice, ročník 1, č. 6, rok 2005, s. 26.

Mašínová, Jana: Historie domácnosti – žehlička. In: Tradice, ročník 1, č.7 – 8, rok 2005, s. 44, 45.

Mašínová, Jana: Historie domácnosti – kouzla s jehlou. In: Tradice ročník 1, č.10 – 11, rok 2005, s.41, 41.

Nekvasilová Jana: GT 2004, Völklingen. In: Dějiny věd a techniky 1, r. 38, 2005, s. 78.

Nekvasilová Jana: Robert Bud; Deborah Jean Warner (eds.). Instruments of Science. An Historical Encyclopedia. In: Dějiny věd a techniky 1, r. 38, 2005, s. 62.

Nekvasilová Jana: 22. seminář pro vyučující dějinám věd a techniky. In: Dějiny věd a techniky 3, r. 38, 2005, s. 216 – 217.

Novák, Miroslav: Polarimetry and Sugar Industry. In: Proceedings of the 5th International Conference on the History of Chemistry, Lisboa, Portugal, 2005.

Novák, Miroslav a spol.: Interaktivní centra poznávání, 57. Kongres chemických společností, Vysoké Tatry, Slovensko, 4. – 8. září 2005. In: ChemZi 1(1), 99 (2005).

Rasl, Zdeněk: (ed.): Rozpravy Národního technického muzea, sv. 194, řada Z dějin hutnictví 35, Praha 2005.

Rasl, Zdeněk: Litinové kolonády a další městské železné stavby v západočeských lázních. In: Stavební listy, XI, 2005, č. 6, s. 24 – 25.

Rasl, Zdeněk: Historik českého železářství. Dr. Gustavu Hofmannovi k osmdesátinám. In: Podbrdsko, XII, Příbram 2005, s. 204 – 205.

Rasl, Zdeněk: Počátky a rozvoj kovových stavebních konstrukcí. In: Stavební listy, XI, 2005, č. 9, s. 70–71..

Rasl, Zdeněk a spol.: Materiálové hodnocení částí základového kamene Karlova mostu. In: Rozpravy národního technického muzea, sv. 194, řada Z dějin hutnictví 35, Praha 2005, s. 31 – 43.

Sekyrková, Milada: Jaroslav Prokeš a Otakar Odložilík ve vzájemném poměru a v poměru ke Gollovi a jeho odkazu. In: Jaroslav Goll a jeho žáci. Historia culturae VI. Studia 5, České Budějovice 2005, s. 463 – 474.

Švejda, Antonín: The instruments of Rudolphinian period masters. In: Von den Planetentheorien zur Himmelsmechanik, Peuerbach 2005, s. 79 – 86.

Šupová, Kateřina – Heřmánek, Zbyněk: Vývoj pracoviště pro ruční vysoušení zamražených archiválií Národního technického muzea a jeho pracovní postupy. Sborník konference Muzea, památky a konzervace 2005. Opava 2005.

Zamrzlová, Jitka (ed): Rozpravy Národního technického muzea 195, Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2004. Praha, NTM 2005.

9. Prezentace

9.1 Stálé expozice

Dopravní hala

Byly zahájeny rozsáhlé přípravy na připravované celkové reinstalaci expozice dopravy – od úvodních diskusí nad jednotlivými instalacemi až po přípravu některých scénářů. Z expozice byl vyjmut parní motorový vůz „Komárek“, poškozený koš balónu Praha a nahrazen košem balónu Klotylde a poškozený větroň Praha

Hornictví

V expozici o historii hornictví byla zprovozněna část věnovaná simulaci odstřelu světelnou a zvukovou ukázkou. Zároveň se znovu otevřením důlní expozice v březnu 2005 byla zprovozněno 14 ozvučených důlních pracovišť v II. a III. suterénu. V červnu byla uvedena do funkce světelná mapa nalezišť uranu v ČR a vitrina s touto tematikou.

9.2 Železniční muzeum NTM

Příprava projektu expozice Železničního muzea na Masarykově nádraží probíhala především ve formě intenzivní spolupráce NTM s hlavním městem Prahou při územně-plánovací přípravě území. Tyto práce jsou vůči jakémukoli dalšímu postupu v přípravě ŽM absolutně podmiňující. S hlavním městem Prahou bylo dosaženo konstruktivní dohody a práce na přípravě projektu budou moci v roce 2006 pokračovat dalšími konkrétními kroky, především přípravou libreta centrální expozice ŽM.

9.3 Krátkodobé výstavy

Kromě stálých expozic byla v minulém roce v muzeu k vidění řada krátkodobých výstav. Výstava roku 2004 – výstava ŽEHLIČKA, trvala více než půl roku a končila hned zkraje roku 2005. Kromě výstav přímo v hlavní budově NTM byly instalovány naše výstavy i na jiných místech v České republice i v zahraničí. Výstavou roku 2005 byla retrospektiva švýcarského výtvarníka HR GIGER: MIMO DOBRO, kterou za čtyři a půl měsíce navštívilo na 35 tisíc lidí.

9.3.1 Výstavy z vlastních sbírek

ŽEHLIČKA

Výstava byla zajižena v polovině roku 2004. Byly zde k vidění žehličky se všemi známými typy ohřevu od žehličky nahřívací přímo v ohništi až po nejmodernější modely napařovacích žehliček.

kurátoři: Jana Mašínová, Jiří Hrdlička
od 29. června 2004 do 9. ledna 2005

JAN KOULA 1855 – 1919: ARCHITEKTURA / KRESBA / UMĚLECKÉ ŘEMESLO

Národní technické muzeum uspořádalo výstavu, která připomněla 150. výročí narození

českého architekta, pedagoga, kreslíře, publicisty a badatele Jana Kouly. Výstava obsahovala Koulův nábytek, keramiku, sklo a část sbírky výšivek, to nejlepší z jeho kreseb a akvarelů, fotografie jeho staveb, originály a kopie kreseb a náčrtů a původní sádrový model letenského průkopu. Na přípravě se podíleli akad. soch. Zina Koulová, vnučka Jana Kouly, Uměleckoprůmyslové museum v Praze, Národní galerie v Praze a Regionální muzeum v Kolíně. Záštitu nad výstavou převzal prof. Jiří Witzany, rektor Českého vysokého učení technického v Praze. Výstavu doplňovaly vycházky

“Secesní Prahou po stopách Jana Kouly” s výkladem kurátora výstavy.

kurátor: Petr Krajčí
9. února 2005 do 10. dubna 2005

ZACHRÁNĚNÁ DÍLA NÁRODNÍHO DIVADLA

Rozsáhlé povodně, které v srpnu 2002 zasáhly Prahu a způsobily miliardové škody ohrožily i velké množství kulturních movitých a nemovitých památek. Tato výstava představila jen několik desítek děl, které byly vážně zasaženy povodní, zamraženy a poté restaurovány vysoušecím pracovištěm Národního technického muzea. Všechna vystavená díla byla nějakým způsobem spojena s historií Národního divadla.

kurátoři: Karel Ksandr a Milan Kreuzzieger (Národní Divadlo)
od 29. listopadu 2005 do 14. května 2006
místo: Národní divadlo, Salon Kolowrat

9.3.2. Převzaté výstavy jiných institucí

HR GIGER: MIMO DOBRO

Největší výstava stvořitele biomechanického světa, otce Vetřelce a držitele Oscara za filmový design. Švýcarský umělec touto výstavou v Praze představil nejen výběr ze svého malířského díla, ale i filmové, hudební a multimediální projekty, na nichž se podílel. Výstava byla svým rozsahem největším průřezem autorova celoživotního díla. Do expozice zapůjčila muzea a sběratelé z celého světa i autor ze své soukromé sbírky několik set děl. Mnohá z nich viděli diváci poprvé právě zde. Několik set obrazů, kreseb, tisků a objektů bylo doplněno komponovaným programem filmů, na kterých se HR Giger podílel.

kurátor: Ivan Mečl
od 14. dubna do 31. srpna 2005

DESIGN DO TMY - DESIGN PRO ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

Projektu DESIGN DO TMY /Design pro zrakově postižené a nevidomé/ se zúčastnilo osm českých a slovenských škol vychovávající mladé designéry. Jejich studenti měli za úkol vymyslet a navrhnout pomůcky pro zrakově postižené spoluobčany. Ve výstavním sále byly vystaveny nově řešené spotřebiče, modely bezpečných sklokeramických varných desek, několik stolních hodin a budíků, tricykl pro nevidomé a celá řada dalších nápadů. Projekt byl součástí VI. přehlídky českého a zahraničního designu, nekomerčního doprovodného programu výstavy art & interior 2005.

kurátor: Jana Pauly, Lenka Žižková (Design Centrum ČR)
od 27. dubna do 29. května 2005

MIKROPROCESORY - SRDCE POČÍTAČŮ

Společnost Intel ve spolupráci s Národním technickým muzeem připravila ojedinělou výstavu nazvanou Mikroprocesory – srdce počítačů. Jednalo se o ucelenou historii mikroprocesorů od prvního modelu na světě až po nejnovější procesory ze současnosti. Výstava se konala u příležitosti 40. výročí Moorova zákona.

Mezi zajímavosti výstavy patřil vůbec první mikroprocesor na světě Intel 4004 z listopadu 1971. Vystaveny byly ale i mikroprocesory od dalších výrobců, včetně těch přelomových, jakým byl bezesporu první 64b procesor Alpha AXP. Doprovodný program výstavy se opíral zejména o přednášky určené jak pro odbornou, tak i širokou veřejnost. Značná část přednášek byla organizována speciálně pro školy.

kurátor: Patrik Veselík, Střední škola aplikované kybernetiky v Hradci Králové
od 7. června do 28. srpna 2005

HAPPY MATERIALS - POLYMERS

Firma Happy Materials volně sdružuje architekty, designéry, typografy, odborníky přes plasty, výtvarníky i odborníky přes komunikaci. Jejím hlavním cílem je přivádět na český trh nové materiály a hledat pro ně uplatnění i distribuční síť. Pomocí výstav, seminářů, periodik a zajímavých projektů chce Happy Materials seznamovat s novými materiály odbornou veřejnost. To vše s důrazem na použití materiálů v architektuře, designu a dalších výtvarných oborech.

Plasty byly na výstavě řazeny do skupin podle chemického složení a vždy je doprovázel trojrozměrný objekt, který ilustroval, jak se daný polymer dá využít a zpracovat. Vystavené objekty tvořily milníky designu. Protože použití plastů nekončí u zdařilého designu bylo třešničkou na dortu vystavení výtvarných děl mladých výtvarníků – sochy z plastů, vyrobené různými technologiemi. Výstava byla součástí Designbloku'05.

Kurátor: Jiří Zeman
od 4. října do 13. listopadu 2005

INOVACE - EVOLUCE - REVOLUCE: DESIGN STUDIA DIVAN

Studio Divan Design se zaměřuje na průmyslový a obalový design a za své práce několikrát získalo ocenění Design centra ČR a Národní cenu za design. Na výstavě se prezentovalo produkty například z lékařské oblasti - lůžko pro firmu Linet nebo dětský inkubátor, či výrobky běžné spotřeby - PET lahve Dobré vody a Korunní. Aby výstava nebyla jen přehlídkou produktů, byly některé exponáty představeny interaktivně. Na motocykl JAWA 650 STYLE mohli návštěvníci usednout a jezdit krajinou, promítanou před nimi na plátně. Promítací plocha byla využita také pro prezentaci ostatních produktů studia Divan Design a sestřihu z filmu „Nový český design“ režiséra Jordi Niubo. Výstava byla součástí Designbloku'05.

Kurátor: Jiří Zeman
od 4. října do 13. listopadu 2005

SYMETRIE A SYMBOL: PRŮMYSLOVÁ ARCHITEKTURA FRITZE SCHUPPA A MARTINA KREMMERA
Nadace Zollverein, kulturní centrum Essenu zabývající se mimo jiné památkovou péčí a historií hornictví, představilo poprvé prostřednictvím samostatné výstavy autory dolu Zollverein XII a koksárny Zollverein zapsané na seznam světového kulturního dědictví UNESCO. Právě důl Zollverein Essen byl na podzim 2002 první zastávkou této putovní výstavy na cestě střední Evropou. Výstava byla členěna do čtyř chronologických oddílů – počátky spolupráce Schuppa a Kremmera. Základem výstavy byly pozůstatosti obou architektů; řada plánů a výkresů zde byla vystavena vůbec poprvé. Výstavu dále doplnily modely a fotografie Alberta Renger-Patzsche a Antona Meinholze. Prezentace výstavy v Národním technickém muzeu byla součástí 3. mezinárodního bienále Industriální stopy 2005.

kurátoři: Thorsten Scheer (Nadace Zollverein), Wilhelm Busch (Nadace Zollverein) a Vladislava Valchářová

od 20. září do 23. října 2005

MACHINA MUNDI - ZOBRAZENÍ A MĚŘENÍ VESMÍRU OD KOPERNÍKA K NEWTONOVÍ

Výstava Muzea historie vědy ve Florencii ukázala návštěvníkům vývoj pohledu na stavbu sluneční soustavy od doby antiky po renesanci. Součástí výstavy byly funkční modely představující jednotlivé systémy uspořádání světa. Na kopiích starých astronomických přístrojů (sextant, paralaktické pravítko, astroláb) si návštěvníci mohli sami vyzkoušet, jak obtížné bylo měření s těmito přístroji. Kromě interaktivních modelů byly vystaveny unikátní předměty (dalekohledy, sluneční hodiny, měřicí přístroje, glóby, armilární sféry) ze 16. – 18. století a hlavní díla Koperníka, Keplera a dalších astronomů ze sbírek Národního technického muzea. Výstava, která vznikla v rámci grantu EU Culture 2000 - World View Network, byla součástí Týdne vědy a techniky 2005.

kurátoři: Paolo Del Santo a Giorgio Strano (Istituto e Museo di Storia della Scienza), Antonín Švejda

od 8. listopadu 2005 do 26. února 2006

9.3.3 Výstavy NTM zapůjčené k prezentaci v jiných institucích

DESIGN V JEDNÉ STOPĚ

Národní technické muzeum spolu s Ústavem umění a designu Západočeské univerzity uspořádalo výstavu designu motocyklů. Výstava stručně připomněla minulost českého motocyklového designu, především ale seznámila veřejnost se studentskými pracemi na dané téma z posledních let.

Období padesátých a šedesátých let 20. století připomněly výrobky Jawy, motocykly, známé pod přízvisky „Kejvačka“ a „Bizon“, období posledních deseti let pak přibližoval výběr prací studentů

designérských oborů českých vysokých škol a nechyběly zcela aktuální práce – vybrané projekty z klauzur studentů 2. ročníku oboru Design Ústavu umění a designu Západočeské univerzity v Plzni.

kurátor: Jiří Hulák

od 23. června do 15. července 2005

místo: Univerzitní galerie, Jungmannova 1, Plzeň

KEPLER AND PRAGUE

V muzeu Jana Amose Komenského v holandském Naardenu uspořádalo Národní technické muzeum výstavu o životě a díle německého astronoma Johanna Keplera, který se zapsal nesmazatelně do historie Prahy. Díky jeho dvanáctiletému pobytu v centru českého království v letech 1600 – 1612

patří k nejvýznamnějším vědeckým osobnostem historie působícím v Praze. Johannes Kepler je zakladatelem nebeské mechaniky a moderního názoru na astronomické uspořádání světa, bývá též nazýván obnovitelem astronomie a zakladatelem moderní optiky. Výstava vznikla v rámci grantu EU Culture 2000 - World View Network

kurátor: Antonín Švejda

od 26. června do 23. října 2005

místo: Comenius Museum, Naarden

ČESKÁ STOVKA: 100 IKON ČESKÉHO DESIGNU A STYLU

Výstavní projekt "Česká stovka" se značnou dávkou nadhledu, humoru a hrdosti mapuje český životní styl za posledních 100 let. Autoři výstavu koncipovali jako výběr 100 ikon, které představují výrazné realizace v oblasti designu a životního stylu od kubismu po současnost. Mezi ikonami se objevily originální příklady nábytku, porcelánových servisů, svítidel, hraček, grafického designu, dopravních prostředků, domácích elektrospotřebičů i animovaných filmů. Originální instalace byla doplněna filmovým programem v Národním technickém muzeu. Výstava byla součástí Designbloku'05.

kurátor: Jiří Hulák od 4. do 20. října 2005

místo: OD Baťa, Václavské náměstí

Výstava dále putovala po zahraničí: Berlín, Bratislava, Praha, Stockholm, Brighton (UK)

9.4 Spolupořadatelství NTM a exponátová účast na výstavních akcích jiných institucí

Výstava Výlet do třetihor

Národní muzeum Praha – Přírodovědecké muzeum

leden až květen 2005

Pokračování výstavy Franta Anýž

Muzeum východních Čech Hradec Králové

únor – říjen 2005

Výstava Historie strojků v domácnosti

Polabské muzeum v Nymburce

březen – srpen 2005

Výstava Zlaté časy médií

Národní muzeum Praha

do 15. dubna 2006

Výstava k 15. výročí založení Design centra ČR – výběr exponátů ze sbírky NTM

duben – červen 2005

Výstava Spoutané paprsky

Muzeum Šumavy - Kašperské Hory,

květen - říjen 2005

Výstava Design v jedné stopě

Západočeská univerzita v Plzni

červen – červenec

Výstava Zdeněk Burian (1905 – 1981)

Pražský Hrad

červenec - září 2005

Výstava Skvosty Banské Štiavnice, Kremnice a Banské Bystrice zo zahraničných múzeí
Banské múzeum, Banská Štiavnica
srpen - září 2005

Výstava Jak se Praha bavila
Muzeum hlavního města Prahy
srpen 2005 - březen 2006

Výstava Hornictví na Liberecku
Severočeské muzeum Liberec
září – říjen 2005

Výstava Zdeněk Burian představuje Julese Verna
Památník národního písemnictví
září 2005 - březen 2006

V rámci Mezinárodního strojírenského veletrhu v Brně výstava jednoho z aktuálně
restaurovaných točivých strojů – dynamo brněnské firmy Bartelmus – Donát (viz obrázek
vpravo)
říjen 2005

Výstava Fotograf František Krátký
Regionální muzeum Kolín
skončila v říjnu 2005

Výstava Česká fotografie 20. stol.
UPM Praha
skončila v říjnu 2005

Výstava Vídeňská secese a moderna 1900 – 1920
Obecní dům Praha
skončila v říjnu 2005

Výstava 200. výročí narození fotografa P. V. A. Kramera
Muzeum Chodsko
skončila v říjnu 2005

Výstava Historie fotografických přístrojů
Olympus Praha
do 31. prosince 2006

Výstava Mediawelten
Technické muzeum Vídeň
(celoroční dlouhodobá zápůjčka)

Stálá expozice českého a zahraničního výtvarného umění, architektury a designu 19. a 20.
století
VP NG (celoroční dlouhodobá zápůjčka)

Výstava České a zahraniční výtvarné umění, architektura a design 19. a 20. stol.
Národní galerie Praha
(celoroční dlouhodobá zápůjčka)

Výstava Moderní a současné umění
Národní galerie Praha
(celoroční dlouhodobá zápůjčka)

Výstava Jára Cimrman – zneuznáný genius
Praha, Petřín
(celoroční dlouhodobá zápůjčka)

9.5 Sbírkové předměty v pohybu – železniční sbírky

V roce 2005 bylo na základě smluvních vztahů (smlouvy o výpůjčce, o fyzickém přenechání věci, resp. nájemní) různým způsobem prezentováno (tj. provozováno, vystavováno nebo opravováno) celkem 90 vozidel z celkového počtu 125 historických kolejových vozidel ve sbírkovém fondu Železničního muzea NTM (tj. 72 %).

Leden

13./15. 354.1217 Veletrh GO 2005, jízdy Brno hl. n. - výstaviště BVV a zpět, výstava

Únor

26. 354.1217 Přerov – Bylnice a zpět, veřejná jízda

Březen

5. 354.1217 „Poslední jízda“ trase Brno hl. n. - Střelice - Moravské bránice - Moravský Krumlov a zpět

26. M 131.1405 +CDIm 4-9652 „Za spící lokálkou VI“ - jízdy po tratích: Teplice – Ústí n/L. hl. n. – V. Březno – Ústí n/L. hl. n. – Lovosice – Litoměřice hor. n. – Ústěk – Litoměřice hor. n. – Ústěk – Lovosice – Ústí n/L. hl. n. – Teplice

Duben

16. 433.002 Zvl Pn 31109/31108 v trati Val. Meziříčí - Frýdek-Místek a zpět

17. 433.002 Zvl Pn 31111/31110 v trati Val. Meziříčí - Hostašovice - Nový Jičín hor. n.,
Pn 31113/31112 v trati Nový Jičín - Hostašovice - Val. Meziříčí
Pn 31114 v trati Val. Meziříčí - Kunovice-Loučka
Pn 31115 v trati Kunovice-Loučka - Val. Meziříčí

23. M 131.1405 „Den Země“ - jízdy po tratích: Teplice - Chomutov - Kadaň - Klášterec n/Ohří

+CDIm 4-9652 - Jirkov - Chomutov - Teplice (pořádá LOKO-MOTIV)

30. M 131.1405 +CDIm 4-9652 „Chomutovské slavnosti“ – jízdy po tratích: Teplice – Chomutov, Chomutov

30. 464.102 Praha Mas. n. – Nelahozeves a zpět (přeprava skupiny)

Květen

1. M 131.1405 +CDIm 4-9652 Zahájení sezóny v Železničního muzea v Křimově, jízda v trase Chomutov – Křimov – Teplice

3. Ci 4-0315 Praha-Bubny – Lužná (návoz)

3. Ci 4-0321 Praha-Bubny – Lužná (návoz)

3. Ci 4-0326 Praha-Bubny – Lužná (návoz)

3. Ci 4-0328 Praha-Bubny – Lužná (návoz)

**Národní technické muzeum
Výroční zpráva 2005**

4.	Ci 4-0315	Lužná (natáčení)
4.	Ci 4-0321	Lužná (natáčení)
4.	Ci 4-0326	Lužná (natáčení)
4.	Ci 4-0328	Lužná (natáčení)
21.	M 131.1405	jízda v trase Teplice – Ústí nad Labem – Úpořiny – Lovosice – Teplice
23./24.	Ci 4-0315	Lužná (natáčení)
23./24.	Ci 4-0321	Lužná (natáčení)
23./24.	Ci 4-0326	Lužná (natáčení)
23./24.	Ci 4-0328	Lužná (natáčení)

Červen

4./5.	354.1217	výstava v žst. Brno
10./12.	M 131.1405 +CDIm 4-9652	„130 let trati Železný Brod - Tanvald“ a „100 let města Tanvaldu“, jízdy na tratích Teplice – Všetaty – Tanvald, Tanvald – Železný Brod – Plavy - Smržovka – Liberec, Tanvald – Všetaty – Teplice
11./12.	464.202	„130 let trati Železný Brod - Tanvald“ – jízdy zvláštních vlaků v trati Liberec – Tanvald – Železný Brod – Liberec
15.	E 423.001	lokomotiva přepravena do remízy Vyšší Brod na výstavu u příležitosti znovu- zahájení provozu na místní dráze Rybník – Lipno nad Vltavou po přepojení napájecí soustavy na střídavé napětí 25 kV/50 Hz
17./19.	KND č. 6...	300.619, 324.391/311.052 a 556.0510/935.2259 na výstavě „150 let BD“ na Kladně (v depu)
17./19.	434.1100	„150 let BD“ – jízdy při oslavách výročí
18.	433.002	Ostrava – Rožnov p. R. (zvl. jízda + 423.041)
19./20.	M 131.1405 +CDIm 4-9652	„20. výročí založení KŽC“, jízdy na tratích Teplice – Všetaty – Praha – Tábor - Veselí n/L. – Jindřichův Hradec a zpět
25.	464.102	Praha Mas. n. – Lužná, veřejný Zvl Os
25./26.	434.1100	„150 let BD“ – jízdy při oslavách (druhá část akce), pořádá ŽM Lužná u Rak.
26.	433.002	„Pout v Novém Hrozenkově“ – jízda Val. Meziříčí – Velké Karlovice
26.	464.102	Lužná – Rakovník – Lužná – Praha Mas. n., veřejný Zvl Os

Červenec

2./3.	354.1217	„120 let trati Brno – Tišnov“ a „100 let trati Tišnov – Žďár nad Sázavou“
2./3.	498.106	„120 let trati Brno – Tišnov“ a „100 let trati Tišnov – Žďár nad Sázavou“
17.	433.002	Valašské Meziříčí – Rožnov p. R. (skanzen)
19.	464.102	Praha-Libeň – Loděnice (návoz, natáčení)
20.	464.102	Loděnice (natáčení)
21.	464.102	Loděnice – Praha-Libeň (natáčení, návoz)

Srpen

1.	464.102	Praha Mas. n. – Nelahozeves a zpět (přeprava skupiny)
13.	M 131.1405 +CDIm 4-9652	„Úštěcká pouť“, jízdy na trati Teplice – Ústěk – Teplice

Národní technické muzeum
Výroční zpráva 2005

20./21.	M 131.1405 +CDIm 4-9652	„Osecká pout“, jízdy na tratích Teplice – Litvínov – Hrob – Osek – Teplice
26./28.	464.202	„Vízovické trnkobraní“ – zvl. vlaky v trati Olomouc – Otrokovice – Vízovice

Září

30.	434.0170	„100 let místní dráhy Kutná Hora – Zruč nad Sázavou“ (Posázav. Pacifik)
-----	----------	---

Říjen

1.	434.0170	„100 let místní dráhy Kutná Hora – Zruč nad Sázavou“ (Posázav. Pacifik)
8.	Aza 1-0085	Praha-Bubny – Praha hl. n. a zpět (film)
8.	Aza 1-0086	Praha-Bubny – Praha hl. n. a zpět (film)
8.	Ci 4-0315	Lužná – Praha-Bubny (návoz)
8.	Ci 4-0321	Lužná – Praha-Bubny (návoz)
8.	Ci 4-0326	Lužná – Praha-Bubny (návoz)
8.	Ci 4-0328	Lužná – Praha-Bubny (návoz)

Listopad

25.	464.102	Praha Masarykovo n. – Nelahozeves a zpět
-----	---------	--

Prosinec

žádná akce

10. Další programové a prezentační aktivity

10.1 Akce pro návštěvníky

Kromě průvodcovské služby v českém, anglickém, německém, francouzském a ruském jazyce, kterou využívají především školní skupiny, jsme pro návštěvníky muzea připravili celou řadu doprovodných programů.

Jednalo se zejména o odborné a výchovné programy pro školy, přednáškové cykly pro odbornou veřejnost, pořádání vědeckých symposií a seminářů a tvorbu zábavných programů pro nejširší veřejnost.

Mezi nejvýznamnější akce je možno zařadit:

30. 1. Ambrotypie – fotografování historickou technikou

Program pro veřejnost byl koncipován ve spolupráci prezentačního oddělení a oddělení dějin fotografické a filmové techniky. Návštěvníci měli možnost se nechat vyfotografovat technikou ambrotypie – tzv. technikou „poutových rychlofotografů“, používanou od roku 1853.

19. 2. a 19. 3. Secesní Prahou po stopách arch. J. Kouly

Komentovaná vycházka Prahou s výkladem o stavbách arch. Kouly. Doprovodný program k výstavě „JAN KOULA 1855 – 1919: architektura / kresba / umělecké řemeslo“.

7. 4. Koncert v muzeu z díla A. Dvořáka

Ve spolupráci s Městskou částí Praha 7 byl v Dopravní hale muzea uspořádán koncert pro širokou veřejnost.

10. 4. Fotografická vizitka

U příležitosti 100. výročí úmrtí Julese Verna byl připraven komponovaný pořad. Kromě několika zajímavých přednášek měli návštěvníci možnost nechat se vyfotografovat v dobovém kostýmu.

18. 5. Mezinárodní den muzeí

U příležitosti svátku všech muzeí probíhaly po celý den komentované prohlídky expozic fotografické a filmové techniky a astronomie - výjimečně přímo s kurátory sbírek. Vstup do muzea byl po celý den zdarma. V rámci doprovodného programu k výstavě "DESIGN DO TMY - design pro zrakově postižené" předvedlo Středisko výcviku vodících psů Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých ČR výcvik vodících psů.

31. 5. – 5. 6. Týden Julese Verna

U příležitosti 100. výročí úmrtí známého spisovatele se konaly přednášky, promítání, besedy a soutěžní kvíz o ceny.

4. 6. II. pražská muzejní noc

Pro návštěvníky byly otevřeny expozice Dopravní hala, Měření času a Interkamera, kde probíhaly také doprovodné akce. Návštěvníci měli možnost se svézt na elektrické koloběžce, mohli navštívit potápěčské kabiny na zahradě muzea, obdivovat zpívající Křížikovu obloukovou lampu nebo rádiem řízenou vzducholod, stali se pilotem v letadle L 39 a vyfotografovali se na minilokomotivě. V kinosále muzea se promítal film Muž s kinoaparátom režiséra Dzigi Vertova z roku 1928. II. pražskou muzejní noc navštívilo 4220 návštěvníků.

15. 6. Slavnostní odhalení zrenovovaného vozu Jawa 750

Za přítomnosti zástupců sponzora, restaurátorského týmu a médií byl slavnostně odhalen zrenovovaný vůz Jawa 750. Renovace tohoto sportovního kupé, postaveného pro automobilový závod 1000 mil československých v roce 1935, byla dosud nejnáročnějším renovačním projektem v historii automobilové sbírky NTM. Renovaci sponzorovala firma SKF LOŽISKA a.s.

16. – 17. 6. Věda v ulicích

Národní technické muzeum se zapojilo do Evropského fóra vědy a techniky 2005 několika akcemi v centru Prahy a na Letenské pláni.

17. 9. – 18. 9. Dny evropského dědictví

V expozici Astronomie byla uspořádána výstavka Pohled na měsíc včera a dnes. Konfrontace poznatků o Měsíci před 150 lety a dnes. Odvrácená strana Měsíce, demonstrována na dvou měsíčních globech. Komentovaná prohlídka se týkala minulosti, současnosti a budoucnost budovy muzea.

4. – 13. 10. Designblok

V době konání Designbloku proběhly přednášky pro veřejnost na téma: Současný design a jeho perspektivy v mezinárodních souvislostech; Průmyslový design a fascinace plasty; Nové trendy v použití polykarbonátů při zasklívání automobilů.

11. 10. Den otevřených dveří VZA

Unikátní pracoviště pro vysoušení zamražených archiválií (VZA), které se zabývá ručním vysoušením, se výjimečně otevřelo pro veřejnost. Návštěvníci se mohli seznámit s tím, jak probíhá sušení a restaurování zatopených archiválií po povodni 2002.

2. 12. Oživlý důl

Již po čtvrté se konaly speciální prohlídky Rudného a uhelného dolu ke svátku sv. Barbory, patronky horníků.

13. 12. Benefiční koncert

Ve spolupráci s MČ Praha 7 byl uspořádán benefiční koncert na podporu rekonstrukce kulturní památky Letenského kolotoče, který získalo Národní technické muzeum do svých sbírek v roce 2004. Na předvánočním koncertě zpíval Kühnův dětský sbor.

10.2 Programy pro školy

Jednalo se zejména o odborné a výchovné programy pro školy a komentované prohlídky expozic, které doplňovaly školní osnovy.

10. 2. – 10. 3. Naše mapy od minulosti do dneška

Program byl určen žákům 2. stupně ZŠ a 1. a 2. ročník SŠ. Přednášky doplňovaly a rozšiřovaly vědomosti žáků v předmětu zeměpis. Zúčastnilo se 290 dětí z 5 základních a středních škol.

1. 4. – 22. 4. Albert Einstein – Teorie relativity

K roku fyziky a výročí Alberta Einsteina jsme připravili přednášky pro střední školy. Programu se zúčastnilo 200 studentů.

10. 6. – 29. 6. Mikroprocesory

Cílem přednášek pro základní a střední školy bylo, kromě jiného, odpovědět na otázky, co je vlastně mikroprocesor, proč se mu věnuje taková pozornost a jakou roli hraje jeho vlastnosti pro běžného uživatele. Přednášek se zúčastnilo 883 studentů.

6. 10. Průmyslový design a fascinace plasty

Přednáška pro studenty designu na VŠUMP

7. – 13. 11. Týden vědy a techniky

Přednášky na téma: Jazykové technologie pro češtinu; Termojaderná fúze – zdroj energie pro třetí tisíciletí; Technologie a design navštívilo celkem 325 studentů ze středních a vysokých škol.

10.3 Spolupráce se sdělovacími prostředky

Aktivity Národního technického muzea, především výstavy "HR GIGER: MIMO DOBRO" a "MIKROPROCESORY: srdce počítačů" zaznamenaly nadprůměrný ohlas návštěvníků i médií.

Články o těchto i jiných výstavách se objevily v těchto periodikách: Lidové noviny, Hospodářské noviny, Mladá fronta, Právo, Večerník, Metro, Ústecký deník, Plzeňský deník, Českobudějovické listy, Olomoucký den, Zlínské noviny, Moravskoslezský deník, Rovnost, Nedělní svět, Šíp, Listy hl. m. Prahy, Hobuleť 7, Dolce Vita, art&antiques, Umělec, Euro Praha, Týden, Instinkt, Reflex, VTM Science, Computer, 21. století, ABC, Technický týdeník, Easy Rider, MF Plus, Time In, Premiere, Mladý svět, Style, Týdeník Televize, Nová Tina, Spy, Tvar, Jackie, Žena a život.

Na rozhlasových vlnách se Národní technické muzeum objevilo ve vysílání např. těchto rádií: Český Rozhlas 1 Radiožurnál, Český Rozhlas Regina, Rádio 1. Úzká spolupráce probíhala také s digitálním rádiem Český Rozhlas Leonardo.

Národní technické muzeum v roce 2005 velmi dobře spolupracovalo se všemi celostátními televizními stanicemi. Kromě pozvánek na výstavy a informací o dění v muzeu spolupracovalo muzeum i na dlouhodobých pořadech, např. Život na kolejích (ČT), Česká hlava (ČT).

Národní technické muzeum pravidelně inzeruje v kulturních přehledech: Kulturní přehled, Co kdy v Praze, Česká kultura a Houser.

Mediálními partnery v roce 2005 byly časopis art&antiques a VTM Science.

11. Multimediální studio

Multimediální studio Národního technického muzea je oddělením zajišťujícím relativně široké spektrum činností. K jeho hlavním úkolům patří správa počítačové sítě, osobních počítačů a serverů, zajištění provozu muzejního videostudia a fotoateliéru, vytváření multimediálních aplikací pro expozice a výstavy. Kromě toho vytváří a spravuje interní informační systém (intranet), spolupracuje s prezentačním oddělením na správě www prezentace (technická část). K dalším aktivitám patří provozování digitalizačního pracoviště. Poslední aktivitou Multimediálního studia je provozování mediatéky – knihovny elektronických médií. I během uplynulého roku se fond mediatéky rozšiřoval, nicméně z důvodu probíhající stavební rekonstrukce budovy a prostorové tísně byla její studovna pro návštěvníky po celý rok uzavřena.

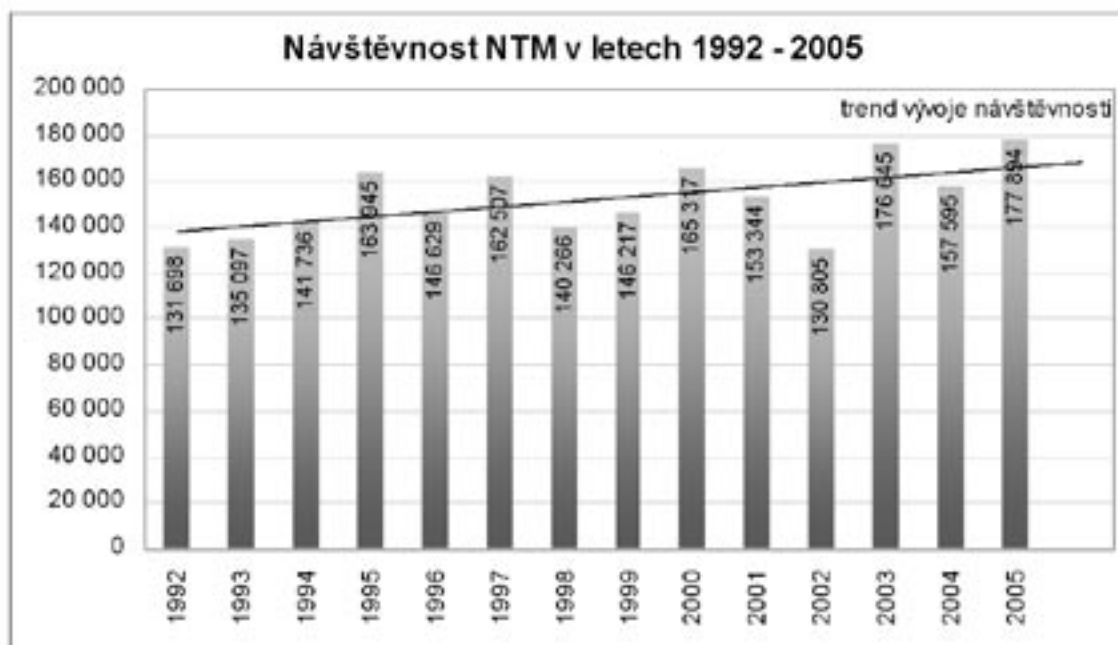
Fotoateliér

Během roku 2005 zhotovil fotoateliér 233 černobílých a 347 barevných fotografií, 180 diapozitivů, dále bylo digitalizováno 317 kinofilmových snímků. Digitální cestou fotografka kromě toho zhotovila

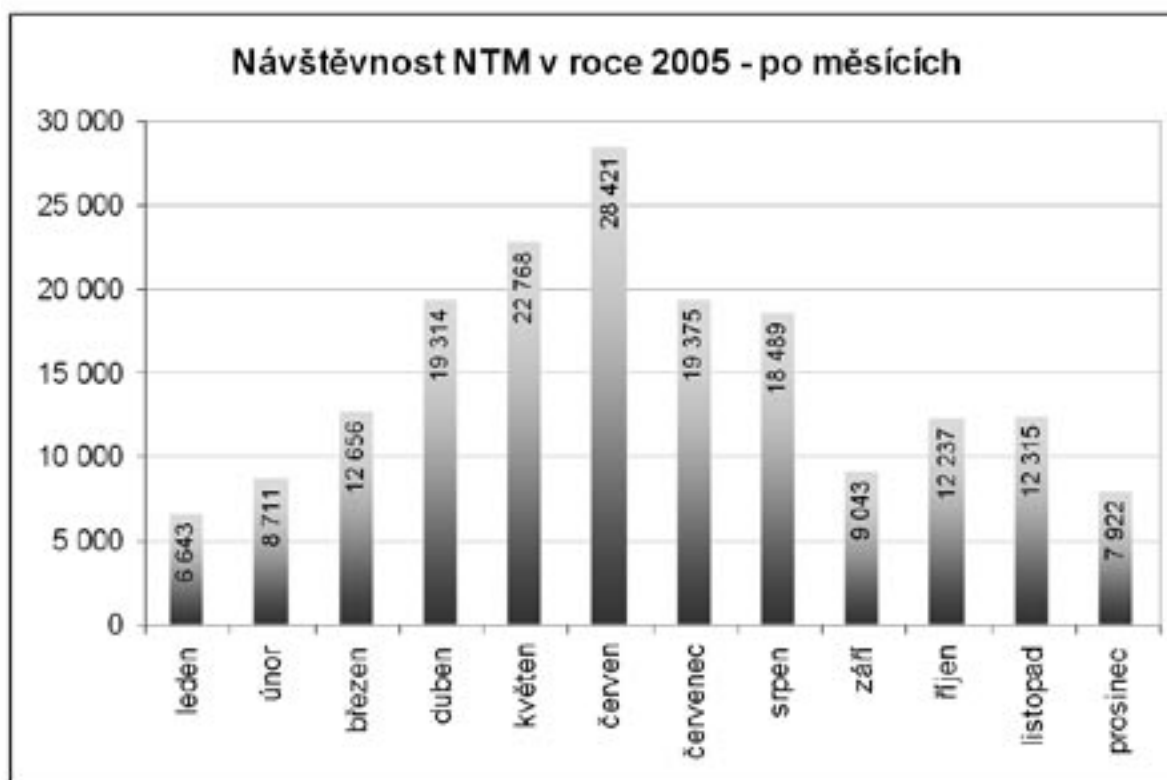
3968 snímků, pro potřeby kolegů vytvořila 60 CD-ROM s fotografiemi a vytiskla 213 stran A4 s náhledy na barevné inkoustové tiskárně. Pomocí digitální zadní stěny Betterlight bylo digitalizováno 282 předloh.

12. Návštěvnost

V roce 2005 navštívilo muzeum celkem 177.894 návštěvníků a muzeum tím dosáhlo rekordní návštěvnosti. Nárůst proti roku 2004 je 13% a oproti průměru předchozích deseti let dokonce 15%. Takového výsledku se podařilo dosáhnout i při ztížených podmínkách (částečná rekonstrukce hlavní budovy a uzavření expozic Metalurgie a Telekomunikace) díky pořádání kvalitních a divácky úspěšných výstav.

Průměrná měsíční návštěvnost platících návštěvníků byla ve výši 14.825 osob. Nejvyšší měsíční návštěvnosti (duben-srpen) způsobila výstava HR GIGER: MIMO DOBRO a vůbec nejvyšší počet návštěvníků – v červnu byl důsledkem velmi úspěšné akce Pražské muzejní noci. Za jednu jedinou noc navštívilo muzeum 4220 osob, což je nárůst o 27% oproti minulému prvnímu ročníku této akce. Naopak zimní měsíce prosinec, leden a únor a září zůstaly kvůli absenci škol a cizinců jako obvykle pod měsíčním průměrem.

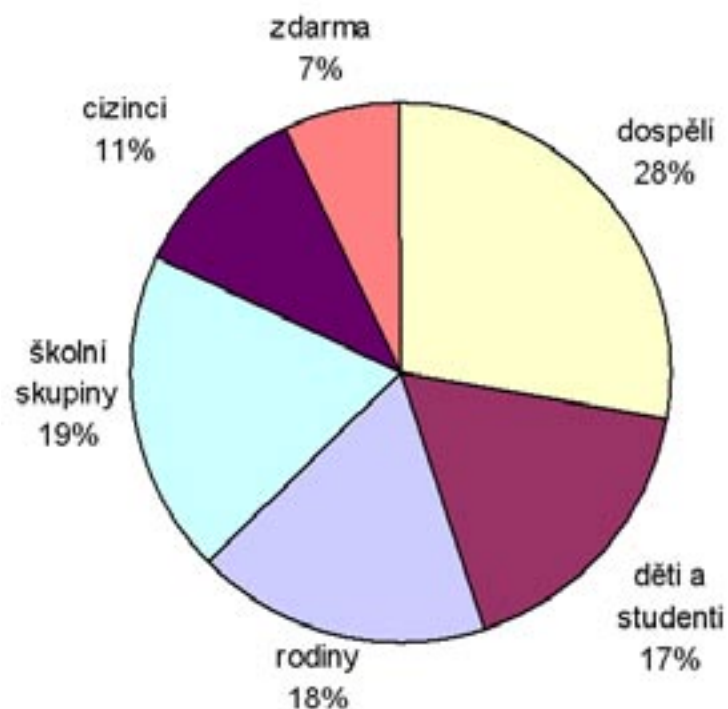

Jak vyplývá ze struktury návštěvníků, zůstávají dominantní skupinou děti a studenti, ať už přijdou samostatně či ve školní skupině. Ti tvoří dohromady 36% všech našich návštěvníků. Oproti roku 2004 nedošlo ve struktuře návštěvníků k žádné výrazné změně.

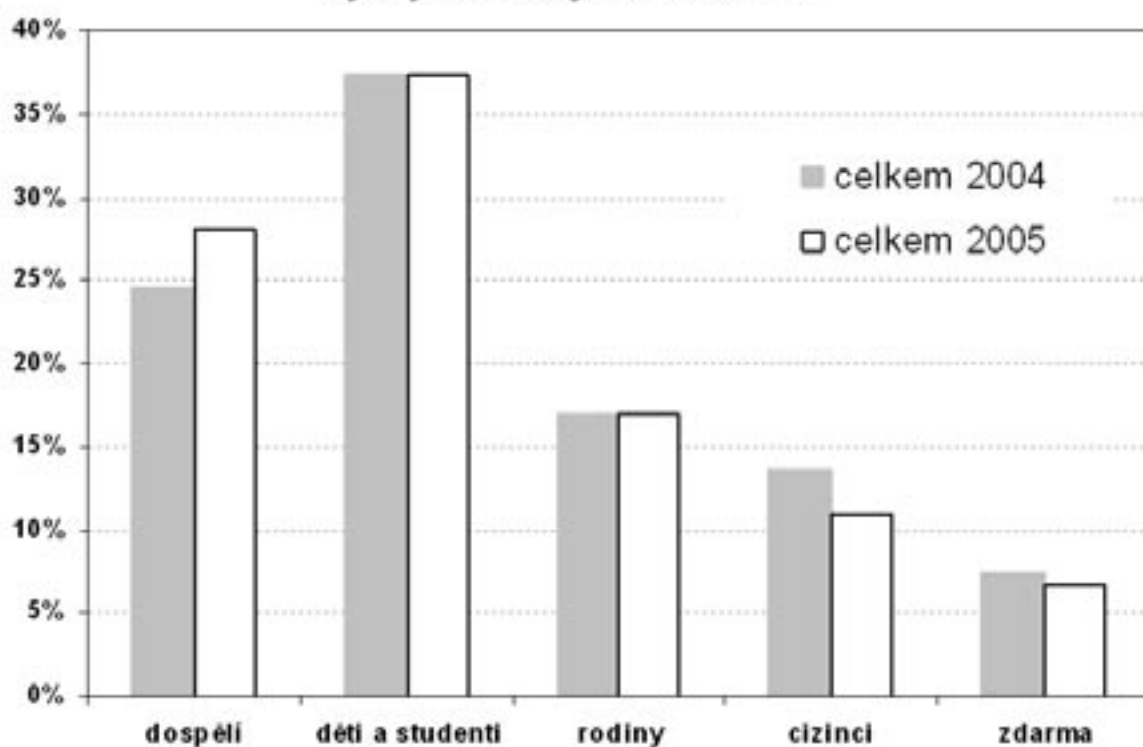
Návštěvnost NTM v roce 2005 - po měsících a skupinách

	dospělí	děti a studenti	rodiny	školní skupiny	cizinci	zdarma	celkem
leden	2 409	1 445	1 255	453	860	221	6 643
únor	2 533	1 820	1 628	971	1 168	591	8 711
březen	2 626	2 362	2 093	2 745	2 546	284	12 656
duben	5 959	3 086	2 694	4 988	2 199	388	19 314
květen	6 546	3 795	2 209	6 577	2 202	1 439	22 768
červen	6 107	4 288	2 144	7 638	1 432	6 812	28 421
červenec	7 341	4 071	5 451	99	1 891	522	19 375
srpen	6 441	3 526	6 222	97	1 979	224	18 489
září	2 386	1 002	1 259	2 693	1 506	197	9 043
říjen	2 789	1 756	2 568	3 183	1 598	343	12 237
listopad	2 985	1 490	1 851	4 446	993	550	12 315
prosinec	1 920	2 166	915	1 617	936	368	7 922
celkem	50 042	30 807	30 289	35 507	19 310	11 939	177 894

Struktura návštěvníků

Vývoj struktury návštěvníků

13. Ekonomika a majetek

Údaje dle vyhlášky 323/2005

1. Zhodnocení hospodářského výsledku

Národní technické muzeum věnovalo v ekonomické oblasti po celý rok 2005 maximální pozornost dosažení ekonomické stability. Základem interních opatření byla úspornost a efektivita vynakládaných finančních prostředků ve všech směrech, významnou podporu pro činnost NTM představují mimorozpočtové zdroje v podobě účelových dotací a darů, ale i zvýšení mzdové základny v průběhu roku 2005.

Účelové prostředky byly směřovány do nákladových položek, zejména materiálu, oprav a udržování a ostatních služeb, které dosáhly značného překročení v absolutní hodnotě oproti schválenému rozpočtu. Výsledkem všech opatření je plně vykryté fondové hospodářství, zůstatek běžného účtu pokrývající výplatu mzdových prostředků za prosinec 2005 a zisk 307 tis. Kč zejména díky účelovým dotacím ze strany MK ČR na restaurování sbírkových předmětů a použitím fondu reprodukce majetku ve výši 327 tis. Kč jako doplňkového zdroje pro financování oprav. Hospodaření NTM nepříznivě ovlivňuje probíhající rekonstrukce hlavní budovy NTM, která trvale negativně ovlivňuje počet návštěvníků v důsledku dlouhodobého uzavření tří expozic a dvou výstavních sálů. Z hlediska snížení nákladů bylo dosaženo zejména v oblasti telekomunikací, kde pořízení nové digitální telefonní ústředny a změna operátora přenesla úsporu zhruba 20 000 Kč, měsíčně.

	Ukazatel		upravený rozpočet od zřizovatele celkem	skutečnost k upravenému rozpočtu od zřizovatele	upravený rozpočet včetně dotací od jiných	skutečnost podle údajů z výkazu Zisku a ztráty k 31.12.2005 za hlavní činnost
	a	1	2	3	4	5
1.	Příspěvek na činnost	39 207	59 134	59 134	59 134	59 134
	v tom: - účelové prostředky (programy)		14 899	14 899	14 899	14 899
	- provoz	39 207	44 235	44 235	44 235	44 235
	v tom: navýšení (na odvod z prodeje a z odpisů)					
	provoz "bez navýšení"		44 235	44 235	44 235	44 235
2.	Výnosy	11 800	11 800	14 232	11 800	14 232
	v tom: - příjmy z pronájmu	2 450	2 450	3 659	2 450	3 659
	- ostatní	9 350	9 350	10 573	9 350	10 573
	v tom: - použití fondů	2 500	2 500	2 913	2 500	2 913
	- sponz. přísp.					
	- vlastní výnosy	6 850	6 850	7 660	6 850	7 660
3.	Celkem výnosy (1+2)	51 007	70 934	73 366	70 934	73 366
4.	Nákupy	5 700	9 594	9 114	9 594	9 114
5.	Služby	9 621	19 034	22 372	19 034	22 372
	z toho: opravy a udržování	2 000	7 752	8 902	7 752	8 902
6.	Osobní náklady	30 580	37 200	37 590	37 200	37 590
	v tom: - mzdové náklady	22 036	26 915	27 026	26 915	27 026
	v tom: - platy zaměst.	21 545	26 125	26 166	26 125	26 166
	- OON	491	790	860	790	860

Národní technické muzeum
Výroční zpráva 2005

	- soc. a zdrav. poj.	7 713	9 361	9 239	9 361	9 239
	- sociální náklady	831	924	1 325	924	1 325
7.	Daně a poplatky	1 000	1 000	168	1 000	168
8.	Odpisy a zůst. cena prodaného NIM, HIM	3 600	3 600	3 116	3 600	3 116
9.	Ostatní náklady	506	506	699	506	699
10.	Daň z příjmu					
11.	Celkem náklady (4 až 10.)	51 007	70 934	73 059	70 934	73 059
	v tom: - účelové prostředky		14 899	14 899	14 899	14 899
	- ostatní provozní		56 035	58 160	56 035	58 160
12.	Hospodářský výsledek	0	0	307	0	307
13.	Odvody celkem					
14.	z toho: odvody z účelových dotací					
15.	podíl vlastních výnosů na celkových nákladech	23%	17%	19%	17%	19%
16.	podíl přisp. na provoz na celkových nákl.	77%	83%	81%	83%	81%

Přehled poskytnutých dotací na investice, v tis. Kč	
v tis. Kč	
Dotace celkem na dlouhodobý majetek ze SR	53 741,62
z toho: systémové dotace na dl. majetek	51 744,8
z toho na výzkum a vývoj	200
individuální dotace na jmenovité akce	1 996,82

Údaje o majetku	stav k 31. 12. 2005 v Kč
Dlouhodobý nehmotný majetek	989 413,70
Dlouhodobý hmotný majetek	380 618 384,12
Dlouhodobý finanční majetek	0,00
Zásoby	3 921 565,37
Pohledávky celkem	910 126,64
z toho: Pohledávky odběratelé	221 349,12
Pohledávky za zaměstnanci	384 712,70
Finanční majetek	6 713 962,49
Přechodné účty aktivní	191 758,24
Majetkové fondy	227 480 432,07
Finanční a peněžní fondy	6 139 690,12
Dlouhodobé závazky	0,00
Krátkodobé závazky celkem	15 497 788,03
z toho: Dodavatelé	11 998 283,38
Zaměstnanci	1 796 399,00
Poplatky a daně	445 021,00
Bankovní úvěry a půjčky	0,00
Přechodné účty pasivní	752 072,30

2. Vývoj státního příspěvku od roku 2002

v tis. Kč	2002	2003	2004	2005
provoz	36 329	46 461	54 763	59 134
meziroční růst v %	100	128	118	108

Meziroční nárůst výše příspěvku klesá za poslední tři roky o 10 %. Příspěvek na krytí věcných nákladů přidělovaných Národnímu technickému muzeu je dlouhodobě pod nezbytnými potřebami, tzn., že kryje mandatorní výdaje, ale věcné náklady nejsou plně pokryty.

I. čtvrtletí	II. čtvrtletí	III. čtvrtletí	IV. čtvrtletí
19 %	22 %	32 %	28 %

U neinvestičních nákladů nebylo čerpání plynulé, tuto oblast ovlivňují účelové dotace, nejčastěji na restaurování, které jsou NTM přidělovány až v průběhu roku. Vzhledem k tomu, že restaurování je dlouhodobá záležitost, k objednavce dochází zhruba ve 2. a 3. čtvrtletí, zákonitě se čerpání posouvá do 3. a 4. čtvrtletí.

Celkem bylo za rok 2005 provedeno 23 rozpočtových opatření, všechny ze strany MK ČR. Do rozpočtu byly zapojeny mimorozpočtové zdroje na pokrytí mezd vysoušecího pracoviště ve výši 1 10 953 Kč z prostředků rezervního fondu, resp. darů roku 2005.

3. Zálohové platby provedené příspěvkovými organizacemi na dodávky a práce investičního a neinvestičního charakteru, které nebyly v hodnoceném roce realizovány
V NTM k takové zálohové platbě nedošlo.

4. Čerpání prostředků v rámci předvstupní pomoci Evropských společenství
Nebylo čerpáno

5. Přehled o využití prostředků poskytnutých na povodně z rezervního fondu
Bylo čerpáno z darů alokovaných v rezervním fondu na chybějící pokrytí mezd vysoušecího pracoviště v celkové výši 1 10 953 Kč a to ve výši 40 684 Kč na platy a 70 269 Kč na ostatní osobní náklady.

6. Mimorozpočtové zdroje a prostředky plynoucí z jiné činnosti
Všechny závazné ukazatele stanovené NTM zřizovatelem je možno považovat za splněné při dodržení hospodárného, efektivního a účelného vynaložení přidělených finančních prostředků. Celkem bylo za rok 2005 provedeno 23 rozpočtových opatření, všechny ze strany MK ČR. Většina rozpočtových opatření byla uskutečněna v souvislosti s realizací programového financování zejména v rámci tzv. ISO a odstraňování povodňových škod, všechny tyto akce byly realizovány a ukončeny v souladu s příslušnými podmínkami čerpání. Do rozpočtu byly zapojeny mimorozpočtové zdroje na pokrytí mezd vysoušecího pracoviště ve výši 1 10 953 Kč z prostředků rezervního fondu, resp. darů roku 2005, jinou činnost NTM neprovádí.

7. Převod nevyužitých prostředků roku 2005 do roku 2006
Do rezervního fondu MK ČR byly převedeny dvě částky a to 3.180,-Kč nevyčerpané investiční prostředky z akce e.č.2341120121 Rekonstrukce hlavní budovy NTM – II.etapa a 8.267,-Kč z investiční akce e.č.3340704015 Výstavba depozitární haly Čelákovice. Čerpání prostředků proběhne v roce 2006 v návaznosti na další pokračování akcí a fakturaci ze strany zhotovitelů.

8. Rozbor zaměstnanosti
Národnímu technickému muzeu je dlouhodobě pokrýván příspěvkem pouze vývoj mzdových tarifů. Rozpočtem stanovený průměrný plat dosahuje 2/3 platu skutečnosti platu republikového. Zvýšení nad úroveň platu průměrného měsíčního platu rozpočtem ve výši 14 810 Kč na skutečnost 15 465 Kč bylo dosaženo za cenu neplnění stavu počtu pracovníků o 6 osob, tzn. 141 místo 147. Toto snížení bylo jednak důsledkem nedostatku mzdových prostředků, jednak navazovalo na přípravu na rok 2006, pro který máme stanoven počet 140 zaměstnanců, což se již nyní projevuje nutností pokrývat některé činnosti dodavatelsky. Dalším vlivem bylo pak krytí 6-ti pracovníků vědy a výzkumu institucionálním grantem a vnitřním dotováním z prostředků darů

poskytnutých NTM. Mzdové náklady v oblasti tarifních platů jsou pokrývány ze zákona, přičemž objem přidělených prostředků neumožňuje od roku 2004 plně uplatňovat platnou šestnácti třídní mzdovou tabulku. Příplatek za vedení je udržován na nejnižší možné zákonné hranici, osobní ohodnocení dosáhlo v roce 2005 5,9 % tarifních platů, odměny byly za rok 2005 vyplaceny ve výši 3 % ročních platů. Stálým problémem zůstává počet a mzdové krytí pracovníků, kteří se podílejí na pracích souvisejících s restaurováním sbírkových předmětů po povodni, zejména se zajišťováním provozu vysoušecího pracoviště na zaplavené archiválie, odměňování mimořádných a nad rámec pracovních smluv konaných prací a zastupování nepřítomných, protože nemocností ušetřené prostředky jsou již započteny na krytí běžných platů. Ostatní osobní náklady byly čerpány nad limit rozpočtu ve výši 860 269 Kč, s použitím mimorozpočtových prostředků. Použity byly na odstupné ve výši 83 764,- Kč, autorské honoráře 295 156 Kč a na dohody o provedení práce, respektive dohody o pracovní činnosti ve výši 481 349,- Kč.

9. NTM je členem těchto mezinárodních organizací

- IATM (International Association of Transport and Communications Museums, Mezinárodní asociace muzeí dopravy a komunikací)
- ECSITE (European Collaborative for Science, Industry & Technology, Evropská spolupráce pro vědu, technologii a průmysl),
- MUT (Mitteleuropäische Union Technischer Museen, Středoevropská unie technických muzeí)
- ICOHTEC (The International Committee for the History of Technology, Mezinárodní výbor pro dějiny vědy, bez poplatků).

Členství je vázáno na placení ročních příspěvků, tzn. je omezeno vždy na rok, který byl zaplacen, je tedy na dobu určitou. Členské poplatky činí u IATM 200 EUR a u ECSITE 310 EUR, organizace MUT za rok 2005 žádné členské poplatky nenárokovala, ICOHTEC též ne.

V roce 2005 se nikdo z NTM nezúčastnil výročních konferencí placených asociací a u těchto organizací ani nebyl žádný jiný konkrétní výstup. Pouze se NTM účastnilo na výroční konferenci ICOHTEC (viz dále ve zprávě o účastech na konferencích).

V letech minulých byl delegát NTM členem výkonného výboru ECSITE, členem předsednictva MUT. NTM dokonce v r. 1988 organizovalo Výroční konferenci ATM.

V současné době je NTM zastoupeno ve vedení MUT (funkce tajemníka – PhDr. M. Hořejš).

Dále je NTM členem ICOM (International Council of Museum, Mezinárodní svaz muzeí), poplatky se platí Národnímu výboru v ČR ve výši 19 200,- Kč.

10. Zahraniční pracovní cesty

Účasti na konferencích:

a) Název konference: Teaching Physics in Europe

Místo konání: Steyer, Rakousko

Datum: 24.-27.4.2005, 3 764,69 Kč

Účastník: RNDr. J. Folta, CSc.

Efekt: aktivní referátová účast, delegát NTM přednesl referát „Ernst Mach and Peter Salcher, Founders of Supersonic Research“

b) Název konference: kultúrne pamiatky v zrkadle prameňov

Místo konání: Častá – Píla, Slovensko

Datum: 10.-12.5.2005, 1 276,14 Kč

Účastník: PhDr. Martin Ebel

Efekt: účast delegáta NTM na vůbec první konferenci na téma historických písemných pramenů pro dějiny stavitelství, NTM spravuje rozsáhlou sbírku podobných pramenů

- c) Název konference: ICOHTEC General Assembly, 32 nd ICOHTEC Symposium
Místo konání: Peking, Čína
Datum: 23.8.-2.9. 2005, 165 646,12 Kč – hrazeno z VaV
Účastník: Ing. Karel Zeithammer, CSc., RNDr. J. Folta, CSc., PhDr. M. Hořejš
Efekt: delegát NTM J. Folta zvolen předsedou Mezinárodní komise pro výuku dějinám vědy a techniky, aktivní referátová účast K. Zeithammera: referát „Škoda Works and Cina in the First Half of the 20th Century“, referát M. Hořejše „Relationships Between Economic History and History of Technology“.
- d) Název konference: 2nd International Alvar Aalto Research Conference on the Modern Architecture (Druhá mezinárodní konference o moderní architektuře)
Místo konání: Jyväskylä, Finsko
Datum: 11.-15.8.2005, 22 621,94 Kč
Účastník: Mgr. Dita Dvořáková
Efekt: aktivní účast delegátky NTM v úvodním panelu konference
- e) Název konference: Market Communications for the Benefit of the Museum (Marketingové komunikace a strategie pro úspěch muzeí)
Místo konání: Tampere, Finsko
Datum: 28.8.-1.9.2005
Účastník: Mgr. Barbara Resnerová, 24356,60 Kč
Efekt: získání zkušeností z tohoto oboru pro budoucí vývoj NTM je životně důležité, proto byla vyslána delegátka NTM na tuto konferenci
- f) Název konference: 5th International Conference on the history of Chemistry (5. mezinárodní konference k dějinám chemie)
Místo konání: Lisabon, Portugalsko
Datum: 6.-11.9.2005, 35 082,94 Kč hrazeno z VaV
Účastník: ing. Miroslav Novák, CSc.
Efekt: aktivní referátová účast delegáta NTM, referát: Polarimetry nad Sugar Industry
- g) Název konference: výroční konference MUT
Místo konání: Bělehrad, Srbsko a Černá Hora
Datum: 27.-30.9.2005, 13 702,13 Kč hrazeno z VaV
Účastník: PhDr. Miloš Hořejš
Efekt: delegát NTM zvolen sekretářem výboru MUT

14. Činnost pracoviště zajišťujícího působnost zákona č. 71/1994 Sb.

V roce 2005 vybavilo NTM 29 žádostí k trvalému vývozu a 50 požadavků na vývozy na dobu určitou.

15. Zaměstnanci muzea v roce 2005

Průměrný evidenční stav zaměstnanců za rok 2005 byl 167 zaměstnanců, z toho 64 žen. Průměrný přepočtený stav zaměstnanců v roce 2005 činil 141 zaměstnanců, z toho 53 žen.

Pokračuje trend zvyšující se vzdělanostní struktury zaměstnanců v NTM, kterou způsobuje nárůst přijímání nových zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním a také ukončení studia stávajících zaměstnanců NTM.

Národní technické muzeum zaměstnávalo v roce 2005 celkem 10 osob zdravotně postižených, z toho 3 osoby těžce zdravotně postižené (v přepočteném stavu).

Členění dle věku a pohlaví - stav k 31. 12. 2005

věk	muži	ženy	celkem	%
do 20 let	0	0	0	0
21 - 30 let	17	6	23	13
31 - 40 let	12	7	19	11
41 - 50 let	12	15	27	17
51 - 60 let	23	13	36	22
61 let a více	40	22	62	37

Členění podle vzdělání a pohlaví – stav k 31.12.2005 (pozn.z 54 vysokoškoláků je 9 doktorantů)

Vzdělání dosažené	muži	ženy	celkem	%
základní	4	8	12	7
vyučen	23	4	27	16
střední odborné	0	3	3	2
úplné střední	7	2	9	5
úplné střed.odborné	36	22	58	35
vyšší odborné	3	1	4	2
vysokoškolské	33	21	54	33
Celkem	106	61	167	100

Celkový údaj o průměrných platech k 31. 12. 2005

	celkem
průměrný hrubý měsíční plat	15 465,-

Vznik a skončení pracovních a služebních poměrů v roce 2005

Tabulka obsahuje i nástupy a ukončení pracovního poměru důchodců, se kterými nelze uzavřít pracovní poměr na dobu delší než jeden rok.

	počet
nástupy	53
odchody	45

Struktura zaměstnanců dle délky praxe v NTM ke dni 31. 12. 2005

Délka praxe	Do 5 let	Do 10 let	Do 15 let	Do 20 let	Nad 20 let
Počet	89	8	32	21	17
%	53	5	19	13	10

Jazykové znalosti zaměstnanců

	Počty vybraných míst, pro které byl stanoven kvalifikační požadavek standardizované jazykové zkoušky				Celkový počet stanovených požadavků na pracovní místa
	1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	
anglický jazyk	0	0	0	0	0
německý jazyk	0	0	0	0	0
francouzský jazyk	0	0	0	0	0
další jazyky	0	0	0	0	0
celkem	0	0	0	0	0

Seznam zaměstnanců muzea – prosinec 2005

ředitelství

Ing. Kupec Tomáš
Mgr. Josefovič Miloš
Bc. Ksandr Karel
Ing. Rasi Zdeněk
Mgr. Resnerová Barbara
Abazidová Jana
Brandejsová Anežka

prezentační oddělení

Zeman Jiří
Češpivová Helena
RNDr. Hanzlík Josef
Ing. Hrbek Jiří, CSc.
Ing. Kalistová Dana
Kaválek Rudolf
Kofroň Jiří
Ing. Laňka Zdeněk
Nikodém Oldřich
Ing. Saporová Kateřina
Ing. Sigmundová Milada
Sigrotová Milada
Strnad Pavel
Voleman Jiří

referát CO, BOZP a PO

Sulková Alena

referát personální práce

Mgr. Běrešová Ivana

referát zahraniční, publikační a grant. činnosti

PhDr. Zamrzlová Jitka

archiv

PhDr. Hozák Jan

Balcar Miroslav

Ing. Cenker Petr

Hudecká Marie

Stříteský Hynek

PhDr. Vácha Zdeněk

architektura a stavitelství

PhDr. Ebel Martin Ph.D.

Bartoš Adam Benjamin

Mgr. Dvořáková Dita

Hrdlička Jiří

Mgr. Koderá Pavel

Ing. arch. Krajčí Petr

Mgr. Soldátová Renáta

Ševčenkova Petra

Ing. Valchářová Vladislava

Vejvoda Robert

centrální evidence

Ing. Jalovcová Eva

Remišerová Eva

dějiny techniky

RNDr. Folta Jaroslav, CSc.

PhDr. Hořejš Miloš

Ing. Janovský Igor, Ph.D.

Ing. Kleinová Jana

RNDr. Lorencová Ivana

RNDr. Rohlíček Jiří

průmyslový design

Mgr. Hulák Jiří

Pauly Jana

Bc. Sajtáková Zuzana

doprava

Kožíšek Petr

Mgr. Nezmeškal Arnošt

Mgr. Rezek Tomáš

elektrotechnika a akustika

Mgr. Pitrák Pavel

Černý Václav

Havlíček Lubomír

Hudecká Jindřiška

Ing. Kořínek Jiří

Ing. Krumphanzl Aleš

Slavický Martin DiS.

exaktní vědy

Ing. Švejda Antonín

Brenner Karel

Dvořák Stanislav

foto-kino

MgA. Kliment Petr

Ing. Kröhn Jiří

Šimek Václav

Ing. MgA. Štanzel Tomáš

hornictví a hutnictví

Ing. Petrik Josef

Hasalová Marie

Mgr. Laboutková Irena

Příplata Josef

chemie a potravinářství

Ing. Novák Miroslav, CSc.

Ing. Černý Josef

knihovna

Svobodová Richarda

Mgr. Čerešňová Jana

Kuncová Jaroslava

Mrázková Zdeňka

Roškotová Petra

Tejnecká Pavlína

PhDr. Varyšová Markéta

multimediální studio

Schorge Walter

Bečka Jan

Buriánková Magdalena DiS.

Jelínková Linda

Kaštánek Jan DiS.

Šlápota Jaromír

Uksová Kateřina

Vítek Radek

strojírenství a spotřební průmysl

Kynčl Radko
Kafková Ivana
Kříženecký Jan
Ing. Mašínová Jana

restaurátorské a konzervátorské dílny

Ing. Janošík Stanislav
Brabenec Petr
Brabenec Štěpán
Březina Radomil
Ekl Tomáš
Hlaváček František
Holinský Václav
Křištof Milan
Ledinský Pavel
Panuška Jiří

vysoušení zamražených archiválií

Ing. Šupová Kateřina
Heřmánek Zbyněk
Höschl Viktor
Chaloupková Kateřina
Matějčíčková Petra
Parmová Michala
Petrovská Jana
Pilařová Markéta
BcA. Švarcová Zuzana
Volgner Jan

Železniční muzeum

Ing. Zeithammer Karel, CSc.
Hudec Pavel
Kučera Tomáš
Mgr. Sýkora Milan

ekonomické oddělení

Ing. Davidková Regina
Adámková Jaroslava
Alexová Věra
Davídek Michal
Grimm Jiří
Hiršalová Jana
Ing. Řihová Dita
Šafářová Zdeňka

provoz, správa budov a ostraha

Ing. Novotný Petr

správa budov

Řanda Roman
Baslová Hermína
Boček Josef
Böhm Richard
Böhmová Miluše
Frančík Petr
Klasna Jaroslav
Lebduška Pavel
Loskot Karel
Příhoda Jiří
Vařourek Antonín

provoz

Formánková Eva/Kafka Luděk
Běhounková Jindřiška
Cahová Dagmar
Doležal Jiří
Doležal Zdeněk
Fryba Bronislav
Hencl Pavel
Hrdličková Viléma
Janko Jindřich
Jasný Miroslav
Kratochvílová Drahomíra
Křesina Oldřich
Kříkavová Irena
Ing. Kůstka Jaroslav
Kuželík Jan
Laboutková Irena
Líkařová Věra
Martincová Jaroslava
Mikotová Penka
Morávková Jarmila
Mortaniková Ludmila
Nechanický Miloš
Nováková Eva
Padalík Václav
Stejskalová Alena
Táchová Věra
Vališová Markéta
Válková Aloisie
Vaverková Zdeňka
Výmola Stanislav

Objekt Čelákovice

Kleman Ladislav

Bér Oldřich

Duník Emil

Opletal Jaroslav

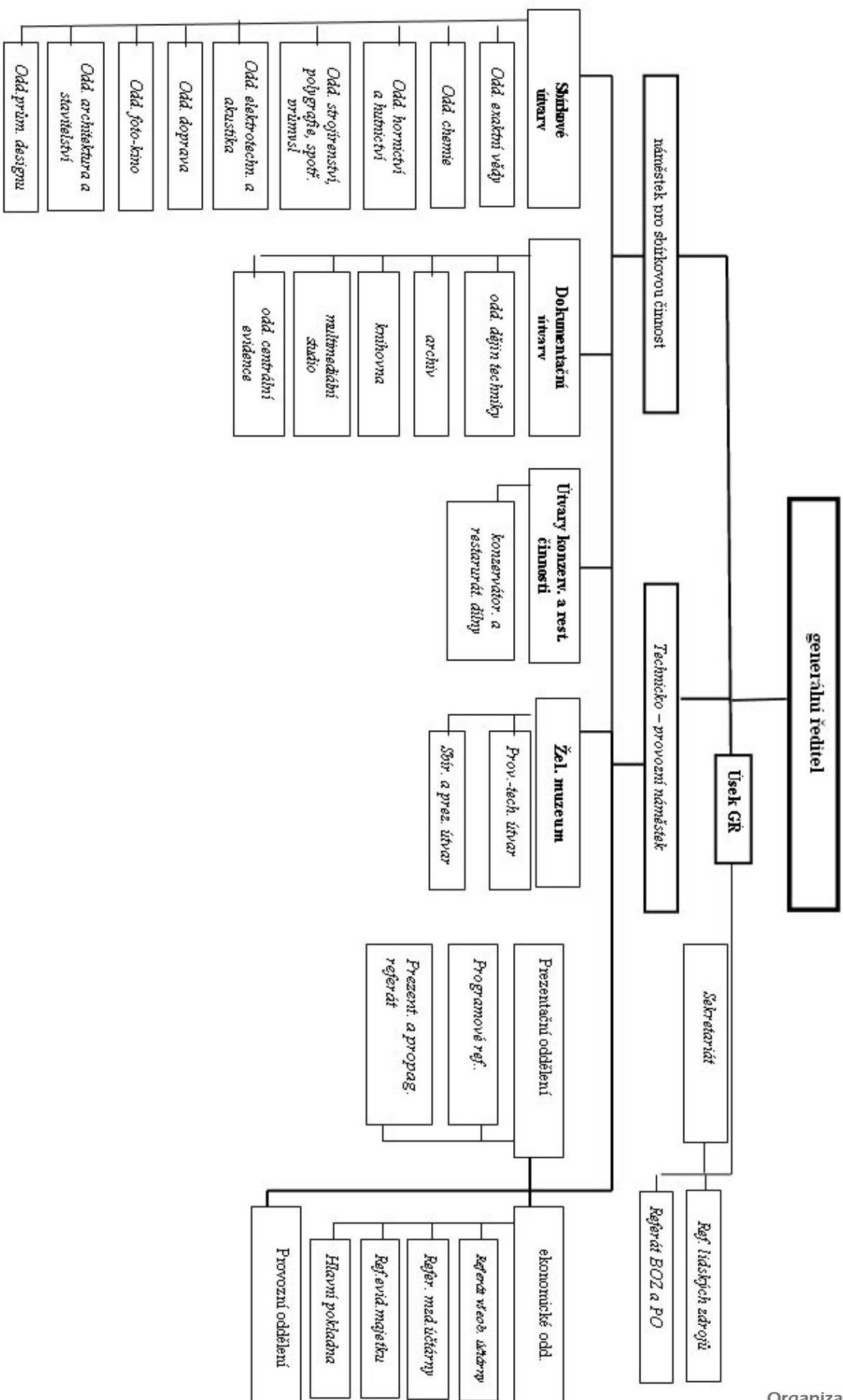
Rathouský Vladimír

Slážík Jozef/Procházka Martin

Vališ Václav

Organizační struktura

■ 16. Výhledy a plány do budoucna

Zanedlouho, v roce 2008, začne Národní technické muzeum slavit stoleté výročí od založení, které skončí v roce 2010, kdy uplyne sto let od otevření expozic.

K tak významnému výročí plánujeme otevřít muzeum v nové podobě, s novými expozicemi, muzeum konsolidované, vstřícné k návštěvníkům, uctivé, zvědavé a pokorné k historii a pečlivé ke sbírkám.

To je náš hlavní úkol a tomu nyní a i v dalším období budeme napírat své úsilí a schopnosti.

Věřím, že výsledek bude stát za to.

Tomáš Kupec

■ Annual Report of the National Technical Museum for 2005

Summary

Foreword by the general director of the museum, Tomáš Kupec

2005 was a year of major provisional arrangements and great uncertainties for the museum. Two large building projects were halted – reconstruction of the main building and the new depository hall – and we had to wait and see whether we would be able to proceed. It was not possible to prepare exhibitions and there was no point in making any long-term plans. This utterly mortifying situation for the museum finished at the end of 2005. Colleagues in specialist departments had not drawn breath since the floods in 2002 and were constantly grappling with provisional arrangements, still constantly preparing salvage work for collections affected by the floods, and constantly packing and preparing collection items for removal, as a result of reconstruction or definitive placement in the new depository. Although reconstruction and also construction of the new depository are now in essence very promising, the work involved is mainly manual and not particularly technical, and all this has been going on for a long time. Even in this situation, however, we have succeeded in achieving a number of excellent results; I will single out, for example, completion of many years of restoration work on a Jawa 750 car, which is now definitely one of the most admired exhibits in the transport hall.

This is the everyday reality. I see the wider picture as lying in further development, mainly in new ideas, new development intentions, and different approaches. Many tasks await us after we open concerning new displays and exhibitions and other activities. All this cannot and will not work by itself. The important thing is that preparation for the future of the museum lies before us and we have to look ahead into the future with optimism.

Reconstruction of the main building of the National Technical Museum

The National Technical Museum building in Letná is one of the most successful examples of a modern museum building in the Czech Republic. Its roots go back to the 1920s, when the decision to construct it was taken. In the mid-1930s, a public architectural competition was announced, which was won by prof. dr. arch. Milan Babuška. Construction was begun following his design in the autumn of 1938 and was completed in 1942.

In May 2001, the Ministry of Culture of the Czech Republic allocated a specific capital expenditure grant of 85 million. The basic part of all project works was undertaken during 2002. At the beginning of 2003, a comprehensive implementing project was completed and a building permit issued. The firm of Průmstav a.s., which was selected on the basis of a public tender, started construction work at the end of May. On the third floor of the building, areas for the architecture and construction industry exhibition, including offices for curators of architecture and construction industry collections and a reading room for researchers from the general public, started to be created. The second floor of the building will include a modern exhibition with the working title "Technology in People's Lives". In addition to this, there will also be offices for the history of technology archive and an archive reading room. The space on the first floor is to be utilised to the full by adding a mezzanine of steel construction, which is intended for storage systems for the deposit of archive records.

In 2004, construction extended to the first basement, where after the built-in features had been demolished further exhibition areas and a much needed restaurant for NTM visitors were created.

In April 2004, the Ministry of Culture of the Czech Republic halted financing of the project in view of a finding by the Supreme Audit Office relating to provision of funds for reconstruction from what is termed the substitute restitutions fund. At the beginning of 2005, the Ministry of Culture of the Czech Republic decided to continue reconstruction of the main building of the NTM and to allocate funds amounting to CZK 180 million. In 2005, a new project was prepared including other areas in addition to completion of the parts of the building where work was in progress, and reconstruction should now take place in ca 70 % of the whole building. During the year a new building contractor, ŽS Brno a.s., was selected in a public tender and construction work was restarted at the end of 2005 and the beginning of 2006. The anticipated completion date for what is termed Phase II of reconstruction is planned in the first quarter of 2008.

Collections

Activity relating to the collections was also marked in this year by circumstances connected with the clearing of the results of the floods and the continuing reconstruction of the museum building. These enforced completely different priorities from those applying to normal development and creation of a collection. The requirement to manage and protect museum resources constantly prevailed over the principle of their desired scientific development, because persisting in elimination of the present provisional arrangements is the basis of conceptual and effective work for the NTM in future. The first point of departure from the run of several years of unfavourable influences was completing construction of new depositories, which will from next year provide much higher quality arrangement of collections corresponding to current museum technology findings. Preparatory work has already been directed to mass scale transfer of collections. Further obstacles, however, still persist, because finalising reconstruction of the main museum building is linked with construction of new displays, preparation of which imposes a significant workload on curators of collections.

Conservation and restoration of collection items

329 three-dimensional collection items were completely cleaned and conserved in the museum's restoration and conservation workshops in 2005, and 70 archive documents (maps, drawings, posters, photographs etc) and 16 maps were treated in the paper restoration workshop.

The following collection items were also restored: a set of seven polarimeters from the 19th century, restoration work was begun on locomotive 534.027, a set of 18 maps (maps of Bohemia and Moravia from the 18th and 19th centuries) and a set of 10 scientific instruments from the 17th to the 19th centuries (meteorological, demonstration and surveying instruments), a set of 13 power generation and textile machines, a set of twenty historically valuable rotating machines, 4 paintings (oil on canvas) and 8 posters from the archive collections, two what are termed American stoves from the 1920s (a Lincoln and a Heating stove) and 11 collection items from the chemical and food processing industry. Renovation of a Jawa 750 – 1000 Czechoslovak miles car was paid for out of external non-budget funds (SKF Ložiska a.s. was the principal financial contributor), Duhová energie financed restoration of two collection items from domestic power engineering and technology resources (cylinder of a Brons diesel engine and an Idol electric washing machine), The OKŘÍDLENÉ KOLO foundation paid for restoration of steam vehicle M 124.001 into operating condition (completion of the work is planned in the spring of 2006).

Drying of frozen archive records

In 2005, the drying room staff manually dried 23.75m³ of frozen material from the NTM archives. In cooperation with the National Archive they also dried 2.5 m³ of frozen packages of the underground plans (the Metroproject collection) by the freeze drying method. 26.25 m³ of frozen documents were consequently taken out of refrigeration chambers and processed. A total of 24.6 m³ of dried archive documents were disinfected in ethoxin chambers (chambers of the National Archive and the Archive of the Capital City of Prague).

Important acquisitions in the museum's collections

Transport collections:

- ČZ Skot 175 motorcycle
- a unique Premier model SL sports motorcycle from 1931 was acquired by an exchange with the Berlin Technical Museum.
- the first mass-produced hot air balloon in the Czech Republic
- a pair of RD9 aero engines

Railway collections:

- a ČKD 900 BS 200 class steam locomotive from 1957
- a Davis+Primrose power hammer
- decimal weighing scales from Lenora station
- a narrow gauge truck from the Vřesná distillery (1920s)

Industrial design collections:

- two room chandeliers from the beginning of the 1930s; particularly valuable is acquisition of a chandelier from the Franta Anýž company with the firm's signature, which is rare among the products of this company

Polygraphic collections:

- first model of a CORONA typewriter from the American firm Standard Typewriter from 1910.

Map collections:

- Illustrierter Handatlas, Brochhaus, Leipzig 1863
- Atlas Maior, Joan Blaeu, Amsterdam 1665.

Exact sciences collections

- set of calculating machines and items from the field of surveying
- needle playing box of Swiss origin

Electrical engineering and acoustics collections

- TEFI – SILVANIA and Copélia musical boxes

Digitalisation of damaged and endangered 2D collections

In 2005, the Janus archive IS was purchased for the requirements of archives and for the digitalisation office; the second big investment in 2005 in the digitalisation field was purchase of a large-format Contex passage scanner. In 2005, ca 3,500 scans were taken, of which ca 45% were of archive documents collection items and professional documentation.

Research centres

Library

During 2005 the library provided its services in full, but on 5 December 2005 it was closed to the public because of the planned reconstruction of the museum.

Archive

A large amount of work and time was taken up in salvage of the archive after the floods. In view of the extent of the damage this remains the priority task.

Scientific and research activity, grants

A five-year research programme with the title Czech technology against the background of world development (Ministry of Culture of the Czech Republic MK00002329901) was started on 1 January 2004. In the second year of the programme we continued mainly on the hitherto little examined issue of development in the 20th century and in the series Work from the history of technology and natural sciences a further five volumes on individual topics were published.

Lighting in NTM collections

In 2005, preparation of the text and illustration parts of a two-part scientific catalogue of lighting fixtures was completed (Part 1 – Non-electric lighting, Part 2 – Electric lighting).

Making available a non-formatted catalogue of the National Technical Museum library as part of the national programme RETROKON – VSK 5, ref. no. 746/2005. Published by the Ministry of Culture of the Czech Republic.

1800 records were processed.

Conferences, seminars, pedagogical activity, contacts abroad

In 2005, a total of 12 specialist conferences and 14 meetings and seminars for basic and secondary schools were organised. NTM staff participated in a total of 13 conferences abroad (presenting papers). Pedagogical activity (secondary school and university level) was carried out by 17 museum staff.

Short-term exhibitions in the museum building

THE IRON

from 29 June 2004 to 9 January 2005

JAN KOULA 1855 – 1919: ARCHITECTURE / DRAWING / ARTS & CRAFTS

from 9 February 2005 to 10 April 2005

RESCUED WORKS OF THE NATIONAL THEATRE

from 29 November 2005 to 14 May 2006

HR GIGER: BEYOND GOOD

from 14 April to 31 August 2005

DESIGN IN THE DARK - DESIGN FOR THE VISUALLY HANDICAPPED

from 27 April to 29 May 2005

MICROPROCESSORS – THE HEART OF COMPUTERS

from 7 June to 28 August 2005

HAPPY MATERIALS - POLYMERS

from 4 October to 13 November 2005

INNOVATION - EVOLUTION - REVOLUTION: DESIGN OF THE DIVAN STUDIO

from 4 October to 13 November 2005

SYMMETRY AND SYMBOL: INDUSTRIAL ARCHITECTURE OF FRITZ SCHUPP AND MARTIN KREMMER

from 20 September to 23 October 2005

MACHINA MUNDI – DEPICTION AND MEASUREMENT OF SPACE FROM COPERNICUS TO NEWTON

NTM exhibitions on loan for presentation in other institutions

DESIGN IN ONE TRACK

from 23 June to 15 July 2005

venue: University Gallery, Jungmannova 1, Pilsen

KEPLER AND PRAGUE

from 26 June to 23 October 2005

venue: Comenius Museum, Naarden

ČESKÁ STOVKA (CZECH HUNDRED): 100 ICONS OF CZECH DESIGN AND STYLE

from 4 to 20 October 2005

venue: Baťa Department Store, Václavské náměstí

The exhibition also toured abroad: Berlin, Bratislava, Prague, Stockholm, Brighton (UK)

The National Technical Museum also took part in 38 other exhibitions of other institutions (loans of collection items, cooperation in scenarios etc)

Number of visitors

In 2005, the museum received a total of 177,894 visitors, which was a record number of visits for the museum. This was an increase of 13% compared with 2004 and 15% compared with the average for the previous ten years. This result was achieved despite the restrictive conditions (partial reconstruction of the main building and closure of the Metallurgy and Telecommunications exhibitions) thanks to organisation of high quality and exhibitions attractive for the public.

As can be seen from the structure of visitors, the dominant groups remain children and students, whether coming on their own or in a school group. These together account for 36% of all our visitors. There was no significant change in the structure of visitors compared with 2004.

Finance and assets

The National Technical Museum devoted maximum attention in the economic field throughout 2005 to economic stability. Internal measures were based on economy and efficiency in use of funds in all respects, and there was significant support for NTM activity from non-budget funds in the form of targeted subsidies and donations, but there was also an increase in payroll funds during 2005.

A total of 23 budgetary measures were taken in 2005, all by the Ministry of Culture of the Czech Republic. Non-budget funds were added to the budget to cover drying room staff wages amounting to CZK 110,953 from the reserve fund or donations in 2005.

NTM financial performance is being affected negatively by the ongoing reconstruction of the main NTM building, which continues to affect the number of visitors as a result of the long-term closure of three exhibitions and two exhibition halls.

Museum staff in 2005

The average number of staff on the museum's books in 2005 was 167, of whom 64 were female. The average number of full-time equivalent staff in 2005 amounted to 141, of which 53 were female. The trend towards better educated staff in the NTM is continuing, owing to the recruitment of more new staff with university education and also completion of studies by existing NTM staff.

Future prospects and plans

In the near future, in 2008, the National Technical Museum will begin to celebrate the hundredth anniversary of its foundation, which will finish in 2010, when a hundred years will have elapsed from exhibitions being opened.

For so important an anniversary we are planning to open the museum in its new form, with new exhibitions, a museum that is consolidated, welcoming for visitors, respectful, inquiring and humble concerning history and devoting great care to its collections.

This is our main task and we will devote our efforts and capabilities to this now and also in the future.

I believe that the outcome will be worthwhile.

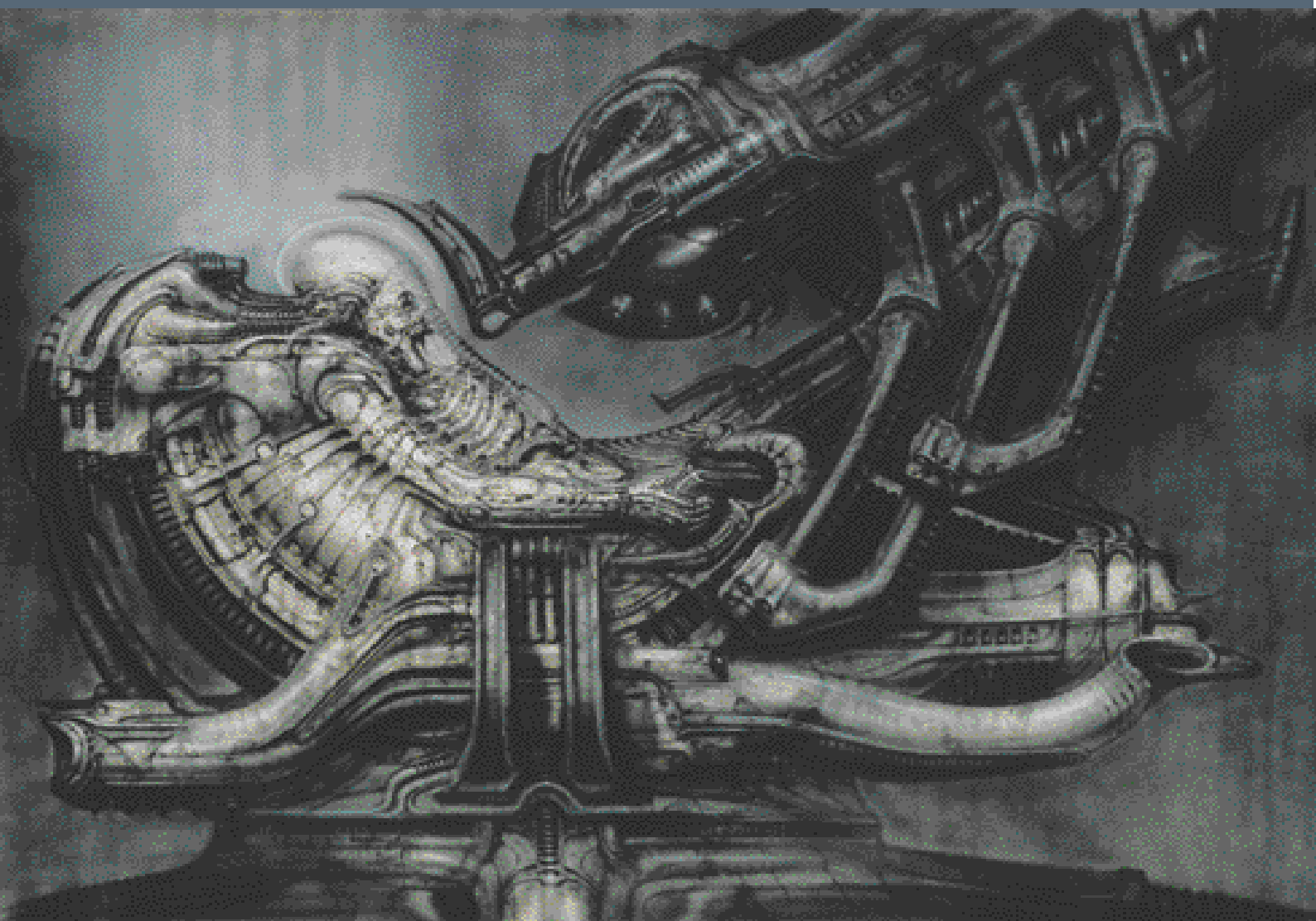
Tomáš Kupec
Director General

Národní technické muzeum - Výroční zpráva 2006/Annual Report 2006
Redakce: PhDr. Jitka Zamrzlová
ISBN: 80-7037-152-6

Na titulní stránce foto z výstavy INOVACE - EVOLUCE - REVOLUCE: DESIGN STUDIA DIVAN, foto Kateřina Uksová, na 4. straně obálky foto k výstavě HR Giger - Mimo dobro, foto Studio Divus

© Národní technické muzeum 2006